

פנקס ק"ק במברג

הוצאתו לאור

מתוך כ"י מרצבכר סי' 115

אני

דוד קויפמאנן.

וזה שער הספר בראש הכ"י:

ב"ה

פנקס המיוחד לבני המדינה מעניי' הנוגעים לכלל המדינה דהיינו אותן
היושבים תחת אדוננו הדוכס גם אותן שתחת ממשלת הקו"רים ויש
בו קכ"ב דפים ונתחדש ביום הועד פה ק"ק . . . יום ג' להודש אלול
תנה לפ"ק.

בשם הכורא רוח ויוצר המאורות, נתחברנו יחד בפנים מסבירות, לעשות תקנות הגונות וישרות, נטועות כמסמורות על הלוחות חרות, לזכרון לדורות, לגדוד נדרות לעשות משמרת למשמרת, ובשכר זאת ועוד אחרת, אשר שמים תכן בורת, ישים עלינו ברכה למשמרת מצרה וממארת, ויתן בלבנו אהבה מסותרת, לעברו וליראה אותו תמיד בלי מגערת, ובוה נוכה לראות בנחמות ציון המעושרת א"ס.

א. ראשית דבר יראת ה' להחזיק עמוד התורה להגדיל ולהאדיר בגלל הדבר הזה אשר לא יחרל האביון בקרב הארץ ורבים מכני עניים שמהם ראוי שתצא תורה¹) מבקשים למודם ואינם מוצאים מחוסר כל ודלות של אביהם שאין ידיהם משיגים לשכור להם מלמד להועיל לבניהם ובשביל כן מבית הספר ממהרים וחשים²), פורקים עול תורה ועול דרך ארץ מבקשין, גמולי מחלב של תורה ונעשו דלים ורשים, ואם אין גדיים אין תיישים³), על כן יצא המוסכם מאתנו המתוועדי בגזירה שכל קהלה וישוב הן מהיושבים תחת ממשלת אדוננו הדוכוס והן היושבים תחת ממשלת הקיורי⁴) יתן כ"א וא"י מהדרים תוך המדינה בכל ערב שבת לקלפי מיוחדת מה שידבנו לבו וא' המרבה וא' הממעיט כו' ויהא הנדר והגידב הוא לצדקה דת"ת נוסף על זה יהא פרעון נדר מי שברך מתנת יד מכ"א וא' ג"כ לת"ת ולכל אלה יהא גבאי מיוחד למען היות בידו למשמרת כל כסף הנדבה המובא מכ"א אשר נשאו לבו ונדבה רוחו באופן שהאיש העני מעניי מדינתו המבקש למוד בניו ובתורת ה' הפצו יבא ויגיד צדקתו אל הגבאי אשר יהי בימים ההם ולפי תואר המצטרך יותן לכ"א וא' מכיס ת"ת וכוה ומלאה הארץ דעה כמים לים מכסים ישישו וישמה בה' כל החוסי'. בע"ה חגי חנוך סגל מפראנ.

ב. הווק לעמוד העבודה זו תפילה יען כי שמענו גם ראינו המכשילה הזאת תחת ידיהם בכמה וכמה ישובי אשר ישנו שם מן התושביי הגרים שמה הם ובניהם עמהם גם לרבות שלוחיהם ומשרתיהם בכדי שאפשר להתפלל בכל יום השכם והערב בעשרה בבית הכנסת שלהם. ולא די שבני הכפרים אינם מקדימי ליום הכניסה והולכים לדרכם לשוח על פני השדה בשוחה זו תפילה אף גם זאת אשר המה תוך הישוב בבתיהם ומונעים את עצמם מלהתפלל בצבור במרד ובמעל אשר לא יעשה כן במקומינו מקום מקדש מעט המעמיד אותנו בגלותינו ע"כ גזרנו אומר בגזירה שוה על כל הדרים במקו' שאפשר להתפלל שם

1) עיין נדרים פ"א ע"א.

2) ר"ל בורחים עיני בראשית רבה פ"י מ"ח ס' ה'.

3) עיין ריש אסתר רבה.

4) כל אחד ואחד.

במנין שלא לבטל ולמנוע את עצמו מלהתפלל בעשרה בקנס על כל מי שעובר על דברינו אלה דהיינו אותו שיהי' בביתו ולא יבא לב"ה בעת התפילה יתן בכל פעם מדי עברו ששה פשיטי' בלי הנחה ויהא הקנס לת"ת. ובזכות זה האל ישועות פועל, כביר לא ימאס ולא יגעל, ובא לציון גואל.

ג. החוט המשולש סניף לעמוד גמילות חסדים בעניין אורחים עניים ההולכים ובאי' רצים ושבים תוך המדינה ולפעמים יקרה ח"ו לא' מקרה רעה ב"מ"א שיפול על ערש דוי ל"ע⁽²⁾ באחד הקהילות או הישובי' ובוה ראינו כמה רעות רעה חולה כל עומת שבא כן ילך, נעזב ומשולח ממקום למקו' בחזור והלילה⁽³⁾ לעשות כדבר הזה להמית צדיק ע"ר⁽⁴⁾, נענוע ומלשולא רבא העזובה בקרב הארץ מן חלאי' רעים שאינם נאמני' בשליחתן מעיר לעיר, ע"כ עשינו בינינו מהיום ומעלה לחוק ולא יעבור אם יודמן ח"ו איזה אורח חולי⁽⁵⁾ במדינה יהי' באיזה מקו' שיהי' הן אצל היושבי' תחת ההגמון או אצל היושבי' תחת ממשלת הקיורי' אוי במקו' אשר יפול שם ינוח והחיוב על הישוב או על הקהל ההוא להטפל עמו עד שיבריא או להפוך ח"ו והכל על הוצאו' כל בני המדינה מיושבי הגמוניא' וקיורי' בכלל ואם לפעמים יתרחיש ניסע⁽⁶⁾ מאיזה אורח שאינו חולי רק שאינו קל ברגליו לילך מחמת החסרון שבו יהיו לו לעזור מעיר לעיר ומישוב לישוב בענליה⁽⁷⁾ ובזמן קריב כרי להוציאו חוץ למדינה למהר להגיעו למחוז הפצו לחיים ולשלו' וישולם הכל מכיס המדינה דרך כלל, ומכלל הן נשמע לאו אותן שישלחו ממקומם איזהו חולי למקום אחר ענש יענש הישוב ההוא כפי ראות עיני המתוועדי' ובוה יגן ה' עלינו ועל כל עמו ישראל להצילנו מכל מחלה, ולציון ברננה נעלה, בזמן קרוב בענלא.

בע"ה חגי הנוך סגל מפראג.

ד. סעד לעמוד הדין לשפוט יתום וריב אלמנה כצעקתה הבאה אלינו להקל מעליה' עול משא הנתינו⁽⁸⁾ אשר הועמם עליהם עד היום הזה וגדרשנו לאשר שאלונו ועשינו מהיום ומעלה לחוק שהיתומי' לא יתנו כי אם משני שלישי מערך ויכולת⁽⁹⁾ שלהם ולא יתנו לשום נתינה הן נתיני' תוך הקהילה כנון מעו' פלעטן והקדש⁽¹⁰⁾ ודומיהן או נתינו' המדינה כסדרן ושלא כסדרן הרגילי' לבוא מכולם פטורי' הם היתומי' חוץ ממה שנתנו' להגמון⁽¹¹⁾ שנה חדשה⁽¹²⁾ ומאה ר"ט הידועי'⁽¹³⁾.

(1) = בר מינון. (2) = לא עליכם.

(3) מלשון השגור בפי חז"ל כמו סוכה נ"ה ע"ב.

(4) בראשית י"ח כ"ה.

(5) = חולה וכן דרך האשכנזים במאה הי"ז לכתוב " במקום ה' בסוף המילות ע"פ החברה.

(6) רמז למאמרם ז"ל כמו מגלה ד' ע"א: אתרחיש ניסא.

(7) נושטמע לתרי אפי למרכבה ולמהירות.

(8) Abgaben במובן מסים וארנוניות.

(9) Vermögen.

(10) מעות Billeten למזונות העניים ולהלנתם בתוך הקדש הקהלה.

(11) Bischof.

(12) הן הנה המתנות הנודעות מקדם בכל קהלות ישראל הנקראות Neujahrgaben

עיון למשל המשא הכבד אשר העמיסו על שכמי קהלת ברלין כספרו של ל' גייגער Geschichte der Juden in Berlin חלק ב' צד 105.

(13) על מקור המשא הזה עיון מה שנזכר להלן צד 14.

גם לצרה אשר לא תבא עסק הנוגע לכלל מדינה שאינו רגיל לבוא לאלו מחויבי היתומי ליתן ג"כ סך המגיע עליהם לפי חשבון שני שלישי מערך שלהם כנ"ל, אמנם פטורי המה לגמרי מליתן חלק רה"ב¹) אפילו פרוטה א' הן מנתינו כסדרן או שלא כסדרן הרגילי או שאינם רגילי תוך הקהילה או תוך המדינה מכולם פטורי מליתן רה"ב, ובעסק האלמנו מצאנו וראינו בזה האופן דהיינו אלמנה שאין ערך שלה יותר משני מאות זהו לא תתן כ"א החצי מרה"ב ופטורה היא לגמרי ליתן אפילו פרוטה א' מערכה הן תוך הקהיל' והן תוך המדינה מכולם פטורה היא, אכן באם יהי ערכה משני מאות זהו ומעלה יהי מה שיהי אוי מחויבת ליתן לנתינו הקהל ולנתינו המדינו משני שלישי מערכה ועם כל זה לא תתן כ"א החצי מראשי הבית כנ"ל וכל הנזכר למעלה בעסק תקון האלמנה הוא דוקא באלמנה שאינה נושאת ונותנת רק היא אוכלת ואינו עושה אכן באם היא עוסקת במו"מ²) אף שערכה פחות משני מאות זהו הרי היא כא' מן התושבי לכל הנתינו שבעולם חוץ מראשי הבית שאינה מחויבת ליתן כ"א החצי מרה"ב כנ"ל. כמוכן בעסק תקון היתומי בפירוש איתמר דוקא ביתומי שאינם מתעסקי בפני עצמם בעסק מו"מ רק ע"י אפוטרופוס שלהם לטובת היתומי באלו נתקן התקנה הנ"ל ולא לזולתם העוסקי בצרכי עצמם ואינם צריכי לאפוטרופוס ובזכות זה יציל ה' אותנו מכל צרה וצוקה, וציון במשפט תפדה ושכי בצרקה חגי חנוך סגל מפראנ. (על חתיכת נייר מהורקת בשולי הרף נמצא כתוב בכתב אחר כ"י ר' מנחם מענדל אשכנזי):

[נשאלתי מן המשה אנשי באשר שנכתב בפנקס המדינה סי' די כנ"ל יתומי לא יתנו ל[שום נתני] הקהילה וכו', חוץ ממה שנתני להגמון שנה חדשה ומאה ר"ט הידועי מהו פירושו אם מחויבי ליתן לשנה חדשה מה שנתני ליועצי וכדומה לזה או רק מה שנתני להגמון, והשבתי שפרושו בכתבו שאינו מחויבי ליתן רק מה שנתני ש"ח³) להגמון ומאה ר"ט, יו' א' מו אלול תעג"ל. מנחם מן בכרך].

ד. האמת יעשה דרכו יען כי ראינו כמה אנשי כי אברה האמונה ונכרתה מפיהם שוא ושקר בדבור א' יאמרו מונעים את עצמם מלפרוע מה שהם חייבי הן לנתינו המדינה והן ליחידים ואינם משניחים אל דברי הבי"ד והפרנסי בכך מכאן מודעא להוי על כל המסרבי באחרת גדולה שמכאן ואילך אם ימאנו ויסרבו ולא יאבו לשמוע אל דברי מוריהם שיוכרו עליה אסור⁴) בכל הקהילות תוך המדינה ולהפרישם מכל קדושת ישראל גם לכופם בכפי תחת כפי⁵) עד שיאמרו רוצים אנחנו⁶) לקיים את דברי הבי"ד יצו והיתה זאת למשמרת ולאות לבני מרי⁷) ובוה אמת וצדק נשקף משמי⁸) ובימינו חושע יהודה וירושלים.

¹) = ראש הבית. ²) = כמשא ומתן. ³) = שנה חדשה.

⁴) אַסוֹר כמו שמתא.

⁵) תפש בלשון המקרא שמות כ"א כ"ה: כויה תחת כויה כדרך האשכנזים שמשמעוים

פ' תחת ו'.

⁶) עיין בבא בתרא מ"ח ע"א.

⁷) במדבר י"ז כ"ה.

⁸) תהלים פ"ה י"ב.

ו. שלום יהי בכל גבולנו ושלוחה בארמנותינו שלא ירבו המחלוקין ח"ו בין היושבי תחת ממשלת ההגמוני ובין היושבי תחת הקיוריי¹ באשר לפעמי יש לחוש לצרה אשר לא תבא על המדינה בגזירת השררה יר"ה ושעי"כ ראוי להיות זריזי ומקדימי²) לעסק ההשתדלו ולהוציא הוצאו בטרם תצא הרעה ח"ו ובהיו קצת מפרנסי יושבי קיורי רהוקי מחצר הרוכס ואין הזמן סובל כדי להודיענו את אשר נגזר עליה³) ולהוציא הוצאו מבלעדס וחזק מידיעתס אפשר וקרוב לודאי שימאנו יושבי קיורי מלסייע ליושבי הגמוני ועי"כ ח"ו הריב מתחרחר, וביני ביני יש לחוש לתקלה גדולה, בין הייתא למחבלתא ברא דעלובתא אזלה⁴), עי"כ עשינו מהיום ומעלה באם ח"ו הקראנה אותנו כאלה אוי ה"ה יושבי הגמוני הקרובי אשר להם משפט הנאולה ישתדלו וירבו תחינה ובקשה עד ימצאו הנינה וחמלה, רק יצרפו אליהם א' או שנים מפרנסי קיורי הסמוכי להם המה המבוררי מתוך הוועד האחד כמר יוקל פרנס מעלירן⁵) והאלוף הר"ר ועליגמן מצעקין דארף דהיינו שהאלופי פרנסי הגמוניא מהויבי להודיע העסק טרם יתחילו להשתדל אל שניהם הטובי הנ"ל אכן אם לא יבואו לכאן שניהם כאחד רק יבא אחד מהם יהי מי שיהי מהשנים ויצרף עצמו בהסכמתו עם פרנסי הגמוני להוציא הוצאו בהשתדלו ההוא אזי החיוב על יושבי קיורי לאשר ולקיים את כל אשר עלה בהסכמתם ולשלם חלק ההוצאו ההם המגיע עליהם. אמנם הותנה בתנאי כפול שלא יהא הכח והרשות לשני המבוררי הנ"ל להוציא מכיס יושבי קיורי כ"א עד ארבעי ר"ט ולא יותר, ובאם ח"ו יהא מהצורך להרבות ולהוסיף בהוצאו יותר מסך הנזכר אזי מהויבי המה להודיע ולצרף אליהם שארי פרנסי מהקיורי גם נעשה ביניה שלא ימשוך הכח והרשאה לשתי המבוררי הנ"ל רק על משך שני שנים רצופי מהיו ובכלות שני שנים אלו הברירה בידי יושבי קיורי לבטל כח הרשאה ולמנות אחריו תחתיהן. גם הברירה בידי המבוררי בכלות זמן הנ"ל לפרוק מעליה הזמנוי ההוא אמנם כל זמן שלא נתבטל הרשאה בוועד הרי הם בתוקפם אפילו אחר הזמן הנזכר ובוה איש על מקומו יבא בשלו על דייני ישראל דלא ליתו לאנצויי, עד יגאלנו ה' בזרוע נטויה, הני חנוך סגל מפראג.

ז. הרשות נתונה להאלופי השנים המבוררי באם יהא מהצורך להוצאו השתדלו הנ"ל לכוף וליגוש את יחידי סגולה הגבוהים בערך המדינה שילוו לפי שעה בין הכל סך ארבעים ר"ט ואשר יגזרו אומר על כל א' כן יהי ויקי בכפי תחת כפי עד שיאמרו רוצים אנחנו לקיים דברי המבוררי הנ"ל אמנם מגביה הראשונה שיוגבה אח"כ תוך המדינה מהויבי לשלם להמלוי ההם. ובוה איש על מקומו יבא שלם בממונו בחסדי ה' כי לא תמנו.

ח. באשר רבו הדיעוי של השדכניי שכל אשר פצו שפתיו לדבר דבר לתועלת השדוך שבין איש לדעהו אף שלא אהנו מעשיו מכל מקו היו מבקשי לטול שכר כנגד כולם ובוה לקתה מרת הדין של השדכן גמור, אשר יום ליום

1) Bischöfliche und Ritterschaftliche Juden =

2) פסחים ד' ע"א.

3) אסתר ב' א'.

4) עיין בראשית רבה פר' ס' דף ב"ח ע"ג.

5) עיין לקמן צד 10.

יביע אומר, הוא המתחיל גם הגומר, וכמה יניעו ינע עד הביא השדוך לתכליתו ולאיש אשר לא עמל בו יתן חלקו ע"ב עשינו מהיום ומעלה לחוק ולא יעבור שבאם יסתייע מילתא שיהיו שני שדכני בעסק שדוך א' באופן שיהא מהם מתחיל והשני נזכר אוי המתחיל הראשון אשר ימציא השדוך וידבר מעסק ההוא עם שני הצדדי' צד החתן וצד הכלה הוא יקח חלק שלישי מכל שכר השדכנו המניע משני הצדדי' עפ"י התקנה שאחר זאת ולהגומר יהא שני שלישי' מכל השדכנו משני הצדדי', ובפירושו איתמר שלאותו איש אשר לא יהא המתחיל לדבר גם לא הגומר בשדוך רק יהא איש הביני' בין העת שנעשה ההתחלה לבין העת שיגמר השדוך אף שידבר בנתיים עם ב' הצדדי' מ"מ¹) לא יהא לאותו אמצעי שום דין שדכן כלל ואינם מחויבי' ליתן לו אפילו פרוטה א' משכר השדכנו אם לא שהי' תנאי מפורש ביניה' או ככל תוקף התנאי' שיהי' ביניה' כן יהי' ויקום כמ"כ²) באם א' יהיה המתחיל מצד א' משני הצדדי' מצד החתן או מצד הכלה יהיו דבריו כאפס וכאין וכדבר שאין בו ממש ולא יהא לו שום חלק ונחלה בשכר השדכנו מאחר שלא התחיל לדבר כ"א מצד א' ועפ"י הדרך הזה אם המצא ימצא א' אשר יתחיל לדבר עם א' מהצדדי' בעסק השדוך וטרם דברו עם צד השני יקדמנו אחר וידבר עם ב' הצדדי' אוי יהא לאותו אשר ידבר עם ב' הצדדי' דין מתחיל גמור³) ולהראשון אין לו שום חלק ונחלה, ובוה ענייני השדכנו ברורי' כשמלת, ולא יוסיפו בני עולה, בדין עני המהפך בחררה ובא אחר ונוטלה⁴). והי' ינאל אותנו באלה דברי חגי חנוך סגל מפראג.

ז. שכר השדכנו יהא ממאה ראשונה שני פראצענטי דהיינו אם לא יהא סך נדן שני הצדדים רק מאה ר"ט בין הכל אוי מחויבי' כ"א מהצדדים ליתן להשדכן שני ר"ט, ואם יהא סך נדן משני הצדדי' יותר ממאה ר"ט יהי' אויזה סך שיהי' אוי יתנו כ"א מהצדדי' ממאה ראשונה כנ"ל שני ר"ט וממאה ר"ט הראשונה למעלה מכל מאה ר"ט א' ר"ט, וכל זה הוא אם שני הצדדי' החתן והכלה הם מובלעים תוך תשעה פרסאו', אמנם אם מרוחקי' זמ"ן יותר מתשעה פרסאו' אוי מחויבי' כ"א מהצדדי' ממאה ראשונה ב' פראצענטי כנ"ל וממאה ראשונה ומעלה יהי' מה שיהי' מכל מאה אחר וחצי פראצענטי, ואם הי' אויזה תנאי בין השדכן ובין א' מהצדדי' ליתן ביותר או בפחות מהערך הקצוב למעלה אוי ככל משמעו' התנאי' שביניה' כן יהי' וכן יקום ולא יפול שום דבר ארצה, וכתקנו' השדכנו כן יהא נהוג הסרסרי'. ואם החתן הוא אלמן אינו מחויב ליתן מכל מה שיש לו הן רב או מעט מכולם לא יותן להשדכן כ"א שני ר"ט מכ"א מהצדדי' אמנם מנדן צד הכלה מחויבי' כ"א ליתן כנזכר למעלה.

(נכתב בצדו: [מאחר שמוזכר בפוסקי' ראשונים' ואחרונים' שדין סרסורי' ושדכני' שווין בכך סימן ח' ט' שייכי' בסרסרי' כמו בשדכני' מנחם מענדיל אשכנז].

(1) = מכל מקום.

(2) כמו כן.

(3) = גמור.

(4) קידושין ג"ט ע"א.

י. בגלל הדבר הזה נגלגל החזור בעולם⁽¹⁾ רבים מעשי ה' בחכמה עשה כולם, מוזון זווניס ועשה סולם⁽²⁾, מעלה לזה ומוריד לזה אין צדיק בארץ ישולם, כדי לזכות אלו באלו ולשלם פעלם, ע"כ עשינו לחוק ומשפט מהיו ומעלה באם מטה יד אי מעיר או ממשפחה אשר ירצה להשיא בתו לבן גילה ולא יהי לו די המחסור אשר יחסר לעשו' לה כמשפט הבנוי ויהיו עיניו נשואו' אל קרוביו וגואליו אשר להם משפט הגאולה ועני זה קרא אליהם לחננו במנה יפה לסיועת נדן בתו ואין איש שם על לבו, ומננר ומרחוק עומד קרובו, ככן בוא יבוא האיש השואל כעניין אל וועד האלוףי הפרנסי' במעמד הרב אשר יהי בימי' ההם, ויציע דבריו הנכונני' לפניה' והמה המתוועדי' יצרפו עליה' עוד שנים הגדולי' שבמשפחה ועפ"י רוב הדעות יעשו ערך קצוב עכ"א⁽³⁾ מכני המשפחה מה שיתן כ"א וא' מקרובי הרל עד שלישי בשלישי ועד בכלל וכן יהי ויקום בכפי' תחת כפי', ואם יקרה מקרה זו במדינה שלא במקו' ישיבת הרב יצו אזי יצרף פרנס הגליל ההוא אצלו עוד שני אנשי' מסויימי' גם שנים מקרובי העני זה קרא⁽⁴⁾ ויעשו הערך כנ"ל. ומה שיעלה המוסכם אצלם יודיעו המה אל מקו' הב"ד. למען גם הוא יגזור אומר ויקו' ובזכו' הצדקה יגן ה' עלינו, ולא יתן המשחית לבוא אל בתינו ובא לציון גואל בימינו. בע"ה חגי הנודך סגל מפראג.

יא. הנה נהר נהרא ופשטא⁽⁵⁾ ואולא בכל המדינה. בחור חתן העובר ממקו' למקו' ומפינה לפינה שצריך ליתן מתנה הגונה, לאכסניא של תורה אשר לא ימושו מתוך האוהל בכל עת ועונה, ובאשר חדשים מקרוב באו אשר לא היו בראשונה, ע"י נערי' ומשרתי' הנבערי' מדעת ותבונ' ההולכים בשרירי' לבם ואין בפייהם נכונה, כל למד צדק לא קרא ולא שנת, המה היו בעמל הראשונה גם לאחרונה. הכבירו עול החתני' במרוד והכ⁽⁶⁾ במדה רעה ומגונה. ע"כ עשינו לחוק מהיום הזה ומעלה שבכל מקו' אשר תדרוך כף רגל החתן בא' הקהילות או הישוב ובאופן שיהיו שם לכל הפחו' ששה ב"ב ומלמד קבוע ללמוד עם בניה' או מחויב הבחור החתן ליתן שם ממאה ראשונה של סך נדן שלו ג' פצין ט"מ⁽⁷⁾ וממאה זה' ומעלה יהי' סך מה שיהי' מחויב ליתן מכל מאה זהובי' מה שעולה סך נדן שני הצדדי' אחד בי' ט"מ ויתחלק סך ההוא בין הנערי' מתושבי הקהילה העוסקי'. בישובו של עולם ובין הנערי' הלומדים אצל המלמד לפי אומדן דעת הפרנס של אותו מקו', אמנם במקו' ישיבת הרב יצו לא יקה שוי' א' חלק במעו' ההוא כ"א אותן הראוי' לילך על הישיבה היודעי' לשא ולתן ולפלפל קצת בדבר הלכה. והיתה זאת לאות ולמשמרת, ולא תהא האמת נעדרת, יגן עלינו אשר שמי' תכן בורת⁽⁸⁾.

(1) עיין שבת קנ"א ע"ב.

(2) עיין בראשית רבה פ"ה ס"ח.

(3) = על כל אחד.

(4) תהלים ל"ד ג.

(5) עיין חולין י"ח ע"ב.

(6) עיין שבת ק"ן ע"א.

(7) Batzen = ט"מ אולי = deutsch מעות.

(8) הקב"ה מלי' הכי ישעיה מי' י"ב.

יב. מנהג אבותינו בידינו בעת החתונה, אחר שאכלו ושתו ויקומו לשמח חתן וכלה ברננה השושבינין מחלקי לכל המסוכי ביפה מנה⁽¹⁾, צוק"ד⁽²⁾ החן והבל יופי והכל אליו פונה, והנה ראה ראינו רעה רבה, שע"י השכרות באו לידי קטמה ומריבה, וכל שמחה ערבה, עד שבאו לידי הכאה ומריבה ויכוס וירדפם עד חובה⁽³⁾. וכדי להסיר המכשילה הזאת הגדולה והרחבת, עשינו לחוק ולא יעבור שיחלקו הצוקר תקף בתחילת הסעודה בין בשר לרגלים בעודם בדעה מיושבת, והאל הנראה בלבת⁽⁴⁾ הוא ינצרנו כבבת, חגי חנוך סגל מפראג.

יג. הנה באזנינו שמענו מפי איזהו יחידי מהתושבי תוך המדינה המה הסחור' ובעלי חנוי' שבאו בקובלנא מחמת המשא המושל עליה' בסבת קצת משרי וחורי העיר שקוני' מהם סחורו' מסחורו' שוני', ולפעמי' מבקשי' הסחורו' בפחות מדמי קנוני', כאשר נעשה לפי דבריה' כמה פעמי' ומוני', שהיו מוכרחים למכור בעד מעוי' שלא הניע לקרן שלהם אשר היו קונים, מדאנה אחר שהם חורי הארץ וקציני', פן יעוררו ח"ו עלינו⁽⁵⁾ דיני דינ'י', ובטענה זו אומרים ועוני' שלא עליהם בלבד יהיו החסרונים⁽⁶⁾, רק על כל המדינה יהיו נדוני' אמנם ראה ראינו שאלתם שלא כהוגן וכשורה, ומה האדם שיבא אחר את אשר כבר עשה⁽⁷⁾ וננורה גזירה, בלי שום שאלה מהפרנס' או מבני התבורה, זהו דבר שאינו יכול לעמוד בו רובא דציבורא⁽⁸⁾ שבמעוי' של חבירו יהא הלה עושה סחורה, ומי יאמר לנו אם לא הרויח באותו סחורה ע"כ יצא המוסכם מפי כל המתוועדי' שמהיום ומעלה כל איש מבני המדינה יהי' מי שיהי' הן א' מיחידי סגולה או אפילו אהר מן האלופי' הפרנס' אשר יסתייע מילתא שא' מן המושלים יבקשו ממנו קנין סחורו' במקח הזול מחוייב הפרנס ההוא להציע הדבר'י' ההם מול הפרנס חבירו ואם יסכימו שני הפרנס' לדעה א' ויכיר באומד דעתם שיש לחוש ח"ו לתקלת בני מדינה אשר יסתבב מזה אם לא יתרצו לדברי המושל או זרשות בידי שני הפרנס' להטיל על כלל המדינה ההפסד ההוא דהיינו מה שנותני' הסחורה בפחו' מסך קרן שלהם. כמו כן אחר מעיר שאיננו מקציני' ופרנס' מדינה אשר יקרה לו מקרה כזאת מחוייב הוא להודיע המבוקש לכל הפחות לשנים מפרנסה מדינה ואשר יאמרו לו את המעשה אשר יעשה כן יהי' ויקום ולא יפול דבר ארצה ואת זה לעומת זה אותן שכבר מכרו סחורו' לאיזהו מושל בשנה שעברה והי' להם הפסד והיתה זאת בלי הסכמת ב' הפרנס' קודם המעשה ומכ"ש האיש אשר ימלא את לבו לעשות כזאת מהיו' ומעלה בלי רשות והורמנא מהאלופי' הפרנס' כנ"ל אזי יהא ההפסד ההוא על אותו בעל חנות לכדו בלי שום עזר וסעד מנים המדינה ויהא דבר זה נדון לשעבר וגם להבא, אמנם בזאת התקנה לא יוגרע זכות הפרנס'י

(1) כמו במנה יפה ושנה הסדר מטעם החרוו.

(2) משלי ל"א ל'.

(3) בראשית י"ד ט"ז ר"ל עד שבאו לכלל חובה ועון.

(4) שמות ג' ב'.

(5) = ר"ל על כלל היהודים היושבים ביניהם.

(6) Schaden =

(7) קהלת ב' י"ב.

(8) עיין בבא קמא ע"ט ע"ב.

הנכתב בפנקס ישן של הקהל והמדינה מה שיש יכולת בידי הפרנס להוציא מכיס המדינה לטובתה אותן זכויות במקומם עומדו כעת בלי גרעון, כל זאת עשינו למען האמת והשלום בזכו' זה יגן ה' עלינו מכל רעה עד עולם. בע"ה חגי חנוך סגל מפראג.

יד. וזאת לפנים בישראל שלא לקבוע ב"ד לגבות עדות הן בדיני בושת והן בדיני ממונות כ"א בפני רב המדינה בכך מעתה עשו המתוועדי' חווק לדברי' ההם ואלה המוסיפין על הראשוני' שמהיום ומעלה לא ימלא שום א' את לבבו לקבוע ב"ד לגביית עדו' אפילו שלא במקום מושב הרב ומכ"ש במקום קביעתו כי אם בפני הרב או בפקודתו שיצוה לקבוע ב"ד ההוא. וכל מי מהויו' שיעבור על דברי התקנה הזאת לגבות ב"ד שלא ביריעת הרב יהא גביית עדות ההוא כחרס הנשבר ולא יתעביר עליו דינא לא בדא"ה ולא בד"י⁽¹⁾ ואף גם זאת ענש יענש האיש ההוא כפי ראות עיני הפרנסי' אשר יהי' בימים ההם. אכן דיון המדינה דהיינו שנתמנה לדיון קבוע תוך המדינה עפ"י התקנה יהא לו רשות והורמא לקבוע ב"ד במקום מושבו מאין מוחה בידו אך ימהר יחיש מעשהו גביית עדו' ההוא לשלחו אל מקו' הרב המדינה עי"מ⁽²⁾ כדי שהדין יקוב את ההר⁽³⁾ בין הצדדי'. כיוצא בזה באם יסתייע מילתא בא' הישובי' או הקהיל'ו' שלא במקום מושב הרב או הדיון שיהא צורך שעה לקבוע ב"ד כדי לגבות העדו' כגון שהיו העדו' רדופי' לילך למקום אחר והדומה לזה או הרשות בידי הפרנס של קהילה ההוא לצרף עוד שנים עמו וישמעו העדאת העדים ויכתובו הכל באר הטיב וג"כ באופן הנ"ל שלא יהו מלשלוח הגביית עדו' תכף לידי הרב יצ"ו, וכבר נעשה כרוז בכל המדינה באזהרה אחר אזהרה על להבא וגם שעבר שכל מי שיש לו זכו' מכח קביעו' ב"ד לגביית עדו' שנעשה עד היו' הזה שלא במושב הרב או הדיון שיבא תוך י"ד יום אל הרב הוא יכיר אם יש ממש בדברי' ההם או לא ובפירש איתמר שאם לא יאבה לבוא תוך זמן המוגבל יאבדו זכויותיו בכח הפקר ב"ד ולהיות לאות ולמשמרת כתבנו זאת תוך הפנקס למען דעת שאם בוא יבא א' מעיר שיהי' לו זכויות מכח קביעו' ב"ד שלא במקום הרב או במקום הרב נגד תקנה זו אפילו שנעשה קביעת ב"ד ההיא קודם התקנה ומכ"ש אחרי' שיהא כאפס וכאין וכחרס הנשבר אף גם זאת שהעובר מהויו' יוקנס בקנס גדול כנ"ל. והיתה זאת לאות ולמשמרת לכל חהא האמת נעדרת. חגי חנוך סגל מפראג.

טו. אותן ב"ב⁽⁴⁾ שמשויאין בניהם או בנותיהם ונותנין נדוני' לא' מהם בעת החתונה שהרעת נותן וכן נהגו להקל מאבי החתן ומאבי הכלה בכדי מה שהוציאו לצורך הנדן מערך שלהם מאחר שההוצאה היא ידועה וברורה. אמנם לא די להם בזה כי אוסרים לגבות [צ"ל לגבות] גם שארי הוצאו' המצטרכי' בהכרח כגון הלבשה והוצאו' החתונה כסדרן ושלא כסדרן ובוה רבו דיעו' הקהל נגד היחיד זה אומר [בכת] וזה בכה גם בערך הווג הבא לגור ולהשתקע תוך הקהל והמדינה ישנו

(1) = בדיני אומות העולם ולא בדיני ישראל.

(2) = על ידי משולח.

(3) עיין יבמות צ"ב ע"א.

(4) = בעלי בתים.

דיעות שונות מהם שרוצים להעמיס ולהטיל עליהם הערך מכל סך נדן שלהם באופן שיתנו הערך מכסף מלא מה שקבלו לנדן עם מעות מעשר באשר המה רואי אה היוצאי גם את הנכנסי להוונ מחמת דורו כסף וזהב משני הצדדי בגלל כן אומרים שהמעשר הוא חסרון אשר לא יוכל להמנות כי יש לו תשלומי על המתנו ועל זאת גדלה התערומי מן היחודי באמרם שהמתנו המה מועטי וההוצאי מרובי והנם למשא כבר במאד ובזאת ראינו דברי היחודי אמתים וכנים על כן עשינו לחוק מהיום ומעלה סדר ההנהגה בספקות האלו שנפלו הן בענין הוונ או בעסק אבי החתן והכלה ועלתה ההסכמה בזה האופן שהאבי החתן או הכלה לא ינכה רק הנדן שלו מן ערכו דהיינו מה שנתן לנדן בנו או בתו במוזמני מחמת חיוב נדן וכמו כן ינכה מערך שלו מה שנתן להוונ בתכשיטי כסף וזהב כנון סבלוני וכוס קדוש וכיוצא בהם הנהוגין ליתן להוונ בעת החתונה סך זה ינוכה לו מסך ערך שלו, אמנם מה שיוציאו לצורך הלבשה להוונ וכן הוצאי החתונה וכיוצא בזה לא ינוכו מערך שלו זהו המנהג אשר יתנהגו הקהל והמדינה עם נותני הנדוניא, אכן הוונ הבא לגור לא יתנו כ"א ממה שיש להם באופן שיחשבו חשבון צדק כל ההוצאי והכנסוי מה שהי להם ומה שנשאר להם אחר נכוי כל ההוצאי מזה יתנו עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע עד ומן ערך החדש, ואל נאדר בקודש, ישלח ברבה באסמינו מלא וגדש, וימינו כקדם יחדש⁽¹⁾. בע"ה חגי חנוך סגל מפראג.

מז. הנה לקול המולה גדולה ועצומה מן התושבי ב"ב היושבי בערי החומה, גם בערי הפרזי צפונה ימה וקדמה, נתנו עלינו בקולם קול תרועה ויללה צועקים על לנימה⁽²⁾, מן הערים אשר סביבותיהם רבים בני שוממה, ההולכים ובאי בגבולה ותחומה, מקפחים מחייתם על ידי מכירות סחורה ובהמה, ובזאת מסיגי גבול מה שנבלו ראשוני מקדם קדומה, יציבא בארעא וניורא בשמי רומא⁽³⁾, הוא דבר שאין סובל הדעת ומוזמה, ולבסוף יורד עמו עד לחיו⁽⁴⁾ באף ובחימה, על כן כדי להסיר המכשילה עשינו לחוק שבכל מקו תוך המדינה אשר ישנו שם אחד או שנים מעיר או יותר הנושאי בעול משא המדינה לא יהא הרשות להגרים סביבותיה לילך לישא וליתן שם בסחורה או בשאר מו"מ יהי מה שיהי כי אם פעם אחת בשבוע שהם שבעה ימי השבת והקובע יו' מיוחד ההוא ביו' השוק דוקא דהיינו אם יו' השוק הוא בימי החול משאי"כ⁽⁵⁾ אם יום השוק הוא בש"ק או במקום שאין בו יום השוק בכל שבוע אז יהא יום רביעי בשבת יו' מיוחד לכל לבוא לשם לישא וליתן שם מאין מוחה בעולם, ומי שיש לו חובו באחד המקומי שדרים שם תושבי מדינה רשאי לילך לשם לתבוע חובותיו בכל עת שירצה עד כלו⁽⁶⁾ ארבעה חדשים ובלבד שלא ישא ויתן שם בשום עסק מו"מ ומכ"ש שלא וליך סחורה לשם כי אם פעם א' בשבת כנוכר למעלה, אמנם בירידי ושוקי שהם

(1) איכה ה' כ"א.

(2) עיין גימין ד' ע"א.

(3) עיין יומא מ"ז ע"א.

(4) עיין קידושין כ"ח ע"א ועיין מה שכתב היעב"ץ בס' ממפחת ספרים שלו על השחתת הדברים האלה בלשון הזהר.

(5) = מה שאינו כן. (6) = כלות.

משנה לשנה או מרביעי' שנה לרביעי' שנה והדומה לזה בפחו' או ביותר הותרה הרצועה לכל לבא לשם לישא וליתן באוות נפשם, וכל זה עשינו באופן ובתנאי מפורש שתהא התקנה הזאת הגון וישר בעיני אדוננו הדוכס אשר לו משפט הממשלה ובלעדי הסכמתו לא יהא מקו' לתקנה זו, ובזאת איש על מקומו יבא בשלום בנופו ובממונו, וישב כל א' תחת תאנה וגפנו.

בהיות שחכמינו ז"ל עשו כמה תקנות בשביל נעילת דלת של חנות, באשר אין אדם יודע מה לחבירו במטמונות, והנה ראינו חרשות גם ישנות, שנעררו¹) בעלי חובו' ולא נמצא בעובונותיה' כדי כתובת אשתו ובעלי חובות לפרעונות, ויש לחוש לנעילת דלת, ותתמעט המחיי' ויתרבה הדלות, וזלת שארי תקלות גדולות, ע"כ כדי להסיר המכשולות, עשינו תיקון לתועלת. באם ח"ו יעדר אחד מבני המדינה, ויהא חייב באיזה מקו' ופנה, מלכר חוב כתובת אשתו שחייב מקדם וראשונה, כה יהא המשפט חרוץ ושנונה, אם הוא²) סמוך למיתחו תוך רביע שנה, יגבו הבעלי חובו' מקודם וכתובת אשתו תהא אחרונה: ואם החובו' נעשו יותר מרביע שנה קודם מותו, או תקה האשה בכתובתה בסך הערך שנתן בעלה בשעת עשיית החובו' אף אם סך כתובתה סך גדול יותר: אך על זה פקחנו באם הסחורו' שלקח בהקפה המה בעין בשעת מיתחו הן כולם הן מקצתן, יהי' באיזה זמן שיהי' אפילו לאחר רביע שנה כנ"ל אזי יקה אותו בעל חוב אותו הסחורו' קודם לכולם אפילו קודם כתובת אשתו. כל הנ"ל נעשה באופן שיהא להבעלי חובות כתיבת ידי הנערר על סך החוב. וכן אם המצא ימצא כתוב בפנקס הנערר כ"י עצמו שחייב סך כך וכך לפלוני ופלונני, משפט אחד יהא כאלו הכתיבת יד ביד המלוה, ואם לא יהא חרא מתרתי הנ"ל אינהו אפסירו אנפשייהו והבית דין אבי יתומים ולאלמנות דיינים, יחזירו הדין כמסיני נתונים, כתובת אשה תגבה עד פרוטי' אחרונים, והיתומים לא יעברו מאחסונים³). ולהבעלי חובו' המקו' ימלא חסרונים, ויקויים בנו אפס כי לא יהי' בך אביונים, ועתירתי מבורא עליונים ותחתונים הצעיר מרדכי לופשיצר מפראנא.

מה שנדבר לעיל סי' ו' שנבררו האלוף כמר יאקב סג"ל פ"ו עלרין והאלוף כה"ר זעליגמן סג"ל צ"ד⁴) מן האלוף¹ וקצינים פרנסים ומנהיגים היושבים תחת ממשלת הקיוהרים שהם יכנסו בעובי הקורה בעסקי שתדלנות לטובת כלל בני המדינה, עם האלופים וקצינים פרנסים ומנהיגי' היושבים תחת ממשלת אדונינו הדוכס יר"ה, ושם נאמר הכל באר היטב באיזה אופן יהא להם הכח ועד סך כמה יהא ההוצאה: בכך התאספו יחד האלוף פ"ו הנ"ל מיושבי קיורים מחדש ונתנו כח ורשות לשני האלופים הנ"ל כמר"י וכהרר"ז הנ"ל ועל כל אופנים המבוארים שם מתחלת סי' ו' עד סוף הסימן ולא יפול שום דבר ארצה נעשה יו' ב' טוב הוא לאדר ראשון בתים לפ"ק. הצעיר מרדכי לופשיצר מפראנא.

¹) = שמתו.

²) ר"ל אם נעשה החוב.

³) ר"ל מאחוזתם ותפש כל' התרגום לתפארת המליצה.

⁴) עיין לעיל צד 4.

הנה בדבר התקנה ט"ז בעסק מו"מ ביב מעיר או כפר אחר בעיר או כפר אחר מקום מושב ב"ב הנושאי בעול משא המדינה שלא ישאו ויתנו כי אם ביומא דשוקא או במקום שלא הוקבע יומ' דשוקא ביו' ד', ועכ"פ¹) לא יותר כ"א פעם אחת בשבוע ובאשר נפרץ הגדר ונתרבה המחלוקי עיי' בכך למען לקיים התקנה נעשה מוסכם באסיפ' פ"ו הקציני' יצ"ו שיוכל ב"ב בעיר או בכפר להשביע לאותן הנחשדי' בעיניו כברי'²) שנשאו ונתנו בישוב שלו נגד התקנה ואם לא יוכל לשבע מחויב ליתן קנס ארבע ר"ט וגם הרווח מן המשא ומתן שנשאו ונתן שלא עפ"י התקנה. וכמו כן אם ישא ויתן ביומ' דשוקא או ביו' ד' באופן כנ"ל, וב"ב באותו ישוב יעשה תחבולה אשר שררה באותו ישוב יקנים אותו אזי יוכל ב"ב מישוב אחר להשביע הנחשד כברי' אם גרם לו היוק או לא ואם לא יוכל לשבע מחויב ליתן קנס ארבע ר"ט, יו' ב' י"ד טבת תנו"ל, מנחם מענדל אשכנזי.

י. היו' יו' א' ד' תמוז תקכ"ח מוסכם באסיפ' האלופי' פו"מ הקציני' יצ"ו שמהיום והלאה יהי לחק קבוע, שכל יושבי קהלותינו יצ"ו הן איש או אשה לא יהיו רשאי' לשכור משרת או משרתת אשר היו בזמן העבר אצל א' מתושבי קהלותינו יצ"ו בשירותם כי אם ברצון אותו ב"ב אשר היו אצלו, אבל אם יהי' משרת או משרתת הנ"ל במקום אחר משך זמן חצי שנה לא פחות, ואח"כ רשאי' לשוכרן מי שירצה, והעובר ע"ז יוקנס כמי שעובר על תקנות הקהל, וכל אותו משרת או משרתת שיעברו על הנ"ל יוקנסו לפי תואר הענין, ובאשר כל הנ"ל הי' כבר המנהג מקדם רק מחמת שלא הי' כתוב זאת וזכרון בספר, נפרץ הגדר, ולא נתקיים הדבר, לכן למען תהי' למשמרת, כתבתי בעט סופר ועופרת, פה באמבערג יו' הנ"ל הק' יהורא יידל כהן היושב על מדין פה ק"ק הנ"ל והמדינה יע"א.

העתק אגרת הרבנו' לא' מהארבעה המה הראשון ה"ה מוהר"ר מיכל אב"ד בק"ק רויסטיץ³) במדינו' מעררין ואחריו ה"ה מוהרר מרדכי לופשיץ אב"ד בק"ק צעלים⁴) במדינו' הגר ואחריו ה"ה מוהר"ר אפר"י מוכיח מפראג ואחריו ה"ה מוהרר חיים אב"ד מק"ק מעניץ⁵), שנבחרו ביו' הוועד בק"ק ציד⁶) יו' ג' ט' לחודש אלול תל"ח לפק ונכתב אגרת הרבנו' בזה המובן.

שכיר' הרבנו' יהא מדי שנה בשנה חמשים ר"ט ומחויבי' המתוועדי' להשתדל,

(¹) = ועל כל פנים.

(²) ולא בספק בעלמא.

(³) הוא הרב ר' יחיאל מיכל בן בעל שו"ת איתן האזרחי ר' אברהם כהן ראפאפורט מלבוב אב"ד Rausnitz עיין מה שכתבתי עליו בספרי על גולי ווינא צד קפ"א הע' א' ועיין בס' אנשי שם להח' ר"ש באבער צד 99 אשר טעה והחליף פרוסטיץ ורויסטיץ כי על הסכמת הרב ר' מיכל שער השמים נמצא באמת רויסטיץ ולא פרוסטיץ.

(⁴) = Deutsch-Kreutz.

(⁵) Mainz.

(⁶) = צעקנארף.

- (א) שתהא מקוי קביעת ודירתו בבאמברג¹.)
- (ב) יהא פטור מכל מסי ועולים ונתינו' ושכר דירה כסדרן או שלא כסדרן מכולם יפטור הרב יצו.
- (ג) משפט שבין איש לרעהו עד ו' ר"ט מחויבי הצדדי לירד לפני הרב לבד מן ו' רט ומעלה רשות בידי בעל דין להושיב אצלו ב' דייני הקבועי.
- (ד) מעות פסקי' גם שכר השבעת כתובה ונביית ערות יהא החצי ממעו' פסקים להרב וחצי הנשאר לשני הדייני.
- (ה) הרשות בידי האב"ד לקבוע ב"ד על שנים מן השוק שלא במקוי' מושב הב"ד ואז שייך מעו' נביית ערות להרב לבדו.
- (ו) מכל הזמנה² יותן להרב שני פי' ט"מ. ומן חזרת שחיטו' ובדיקו' ג' פי'ן, ומקבלה על שחיטו' ובדיקו' ג' ק"ש³) ויהא להרב לבד.
- (ז) מעות התרה⁴ ממאה ראשונה ט"ג ה' רביעי' רט"ג. וממאה ראשונה ומעלה מכל מאה מנדן ב' הצדדי' חצי רט.
- (ח) מכתובת כתובה על קלף שלשה ק"ש, ומכל שטר שנכתב בעת החתונה א' ק"ש כל זה אם החתונה תוך המדינה.
- (ט) אם תה' החתונה חוץ למדינה והווג יקבעו דירה אח"כ תוך המדינה אוי יותן להרב החצי ממעו' התרה ולא כלום משכר כתיב'.
- (י) אלמן חתן יהי' עשיר או עני מחויב ליתן משלו בין הכל שני ר"ט ומנדן הכלה כאשר נזכר למעלה והיינו אם החתו' תוך מדינ' כנ"ל.
- (יא) השבעת כתובה⁵ יהא שכר הרב עם הב"ד כמו מעו' התרה דהיינו מחצה להרב ומחצה לשני הדייני.
- (יב) מקוי' שימחלו היורשי' להאלמנה על ההשבעה מ"מ מחויבת ליתן ככל הנזכר למעלה.
- (יג) אם לא ירצה הרב ליסע בעצמו לסדר הקדושין מחויב הוא ליתן התרה לא' מהדייני מהנמוני' לדיין הנמוני' וכן מקיורי' לקיורי'.
- (יד) ואם לא ירצה דיין שבהנמוניא לסדר הקדושין מחויב הרב ליתן התרה למוהררל דיין קיורי' מקוי' שהחתונה תחת ההגמון.
- (טו) שכירו' הדיין המסדר הקדושין יהא רק החצי משכר כתיבה אמנם ממעו' התרה לא יקח הדיין כלו' רק יהא הכל להרב.
- (טז) ואם תהא החתונה תוך ב' פרסאו' למקוי' מושב הדיין ההוא או יהא להדיין המסדר רק החצי מכתובת שטריו' ולא מן הכתובה על קלף.

(1) ולא כאשר היה בתחלה שישבו רבני המדינה בצעקענדראף או בהירשהיד.

(2) Vorladung =

(3) .Kupferschilling =

(4) .Ehebewilligung =

(5) = ט' גראשון הוא רביעית ר"ט.

(6) טופס השבעת כתובה שמשביעין האלמנה על כתובתה עיין בכל תקוני שטרות ולדוגמא בסדר תקון שטרות הנהוגות במדינות אשכנז ופולין סי' י"ב (בהעתקת טיכוען הוצאה שנית צד 58 והלאה).

- (ז) שכר כתיבת התנאי' להרב מכל צד ג' קש, ואם יכתוב הדיין התנאי' יהא להרב החצי יהי באיזה מקו' שיהי שלא במקו' הרב.
- (ח) אם יכתוב התנאי' אחר שאינו דיין יהא להרב שני שלשי', אך אם יצטרך לכתת רגלו למקו' אחר ממקו' מושבו יחלוק עם הרב בשוה.
- (ט) יהא להרב מקל ורצועה לקנוס העבריין עד שני רש ולא יותר כ"א בהסכמ' ב' פרנסי' מהגמוני' להגמוני' ומקוירי' לקוירי'.
- (כ) רשאי להכריז איסור על המסרב ושלא להוציאו מן האסור עד יתן להרב חצי רש אבל לא להחרים כ"א בהסכמ' שני פרנסי'.
- (כא) חב"ד¹) רשאי ליתן למי שישר בעיניו אבל לא מורינו כ"א בהסכמת ב' פרנסי' מהגמוני' להגמוני' ומקוירי' לקוירי'.
- (כב) זמן הרבנו' ימשוך עד כלו' שלשה שני'. ובאם בכלו' הזמן לא יחפצו בו עוד יודיעו לו הדבר רביעי' שנה מקודם ואם לא יודיעו[הו] ימשוך עוד עד יודיעו רביעי' שנה.

עד כאן פרטי תנאי הרבנו' שהסכימו המתוועדי' נגד א' מהארבעה הרבני' הנ"ל והכל לפי שעה ולפי זמן הזה באופן שבאלה לא יוגרע כח וזכות שום צד מהצדדי' יושבי הגמוני' לקוירי' מה שיש לכ"א מהם בכה פשר מדינה שביניה' כל הזכו' ההם במקומם עומדי' כי עמ"כ²) נתרצו המתוועדי' זה כנגד זה לפי שעה הצריכה לכך. חגי חנוך סגל מפראג.

בהיום י"ז ד' ז"ך טבת חמו"ל התאספו יחד פרנסי מדינה ואייסר קהל³) וקבלו עליהם לאב"ד ומורה צדק את התורני מהור"ר מענדל דרשן מפראג י"ץ⁴) ושלחו לו שטר רבנות כנרשם בפנקס הלז בדה ג"א ע"ב ואחריו נתקבל היה מהור"ר לערמן מק"ק פירדא⁵) ג"כ באופן הנ"ל ובפירוש נאמר והותנה בין הפרנסי' ואייסר הקהל י"ץ החתימה מטה בכה כל בני המדינה י"ץ שע"י בחירת קבלת האב"ד י"ץ לא יוגרע שום כח של שום שררה שבעולם הן אדונינו ההגמון יר"ה וכן קיעורים ושאר שררות יר"ה רק הקנסות יותנו מאותן היושבים תחת ההגמון יר"ה לאדונינו ההגמון יר"ה כנהוג מקדם ואם יוקנס א' מיושבים קיעורים יר"ה וש(ע)[א]ר שררות יותן חצי קנס לאותו השררה שדר המסרב תחתיו כל זה קיימנו וקבלנו עלינו בוועד מלא לאשר ולקיים הנ"ל גם הותנה בפירוש שאותו הרב שיבוא לדור בעיר באמבורק אינו רשאי לעסק בשום משא ומתן יהי מה שיהיה

(1) שם חבר הנזכר כאן אינו שם החבר הנהוג ברוב מדינות אשכנז אשר היה עטרה שאינה הולמת אלא מי שהסכמת רוב הקהל מסייעתו (עיין שטר הרבנות של הגאון ר' אברהם ברודא במיץ אשר הוצאתי לאור כמ"ע Revue des études juives כרך י"ט צד קכ"ה והלאה).

(2) = על מנת כן.

(3) = קהל-אעסער.

(4) הוא הרב ר' מנחם מענדל רוטשילט הנקרא ג"כ ר"מ בכרך אשכנזי אשר היה כמה שנים דרשן בפראג בטרם עלה על כסא ההוראה בעיר באמבערג.

(5) עיין מה שכתבתי על ר' יששכר בערמן פרענקל הלוי דיין דק"ק פיורדא בספרי על גולי ווינא צד קצ"ד והלאה.

גם לא יהיה להרב י"ץ חזקת ישוב באמבורק לא לו ולא לבניו בשום עניין שבעולם אם לא יתחתן עם א' מיושבי באמבורג

נא': אור שרנא בר יששכר ז"ל
 ונא' מנחם העכיננן מלארכם
 ונא' בענדט באמבערג
 ונא' משה ברילין⁽¹⁾
 ונא' יצחק ועליקמן לוי מצ"ד⁽²⁾
 ונא' יהודא ליב באמבערג
 ונא' יוזל לוי עלרינר
 ונא' יהודא בר נפתלי ז"ל
 ונא' שלום בר משה בנימן זצ"ל
 ונא' יצחק בר אלי' מנחם ז"ל לארכהיי
 ונא'
 ונא' יהודא בן הקרוש יחיאל ז"ל
 ונא'
 ונא' נתן באמבורג
 ונא' אלכסנדר בר נפתלי סגל
 ונא' יהושע בר שמואל ז"ל
 ונא' פינחס בר גרשון הלוי זצ"ל
 ונא' דוד בר אשר ז"ל

מאחר שראינו אנחנו ב"ד חתומי מטה, השערורי' מה שעבר על אנשי מדינה ועל בומבורג בעת פטירת ההגמון יר"ה בשנת תמנ"ל ויצא הרבר מפי שרי הקיפוטול שגרש יגרש אותן ועי"ז הוציאו הוצאות רבות עד שהשתדלו שיתנו לכל שר ושר מאה רייכש טאליר, וגם נתברר לפננו ח"מ שזהו חוק קבוע מעתה ועד עולם אצל הקיפוטול שבכל עת שיארע ח"ז עידור בהגמון שלא יפחתו עכ"פ מליתן לכל שר ושר מאה ר"ט מלבד שארי הוצאות. וגם שלחנו שבאיוזה עת לא יהיו השרים מרוצים בסך מאה ר"ט לכל אחד, בכך יצא מאתנו ח"מ מעתה ועד עולם, שבכל עת וזמן שיארע ח"ז (עידור) [עידור] כנ"ל או שאר עסקי השתדלות שהן לצורך המדינה מחויבים היה דק' באמבערג לחודיע ליושבי תחת הקיוהרים וליושבי תחת טומהארין ולאנקום⁽³⁾ ע"י אב"ד שמה או ע"י נאמנ(ה) [י] הקהילה אם לא יהי לאותן זמן אב"ד שמה בומברג שיבואו לבומברג וילכו שתדלני באמבורג עם המשולחים דקיוה"רים וטומהארין ולאנקום בכל עסקי שתדלנו' עד גמר הדבר. ואז מחויבים יושבי קיוהרי"ם ושאר שרי ולאנקום לשלם חלקם כפי הפסק והנהוג מקדם. וכאם שלא יבאו לכאן יהי מאיוזה טעם שיהי, או שיאמרו שום אמת' בעולם יהי מה שיהי או שיאמרו ויטענו שהיתה איוזה הוצאות באותן הוצאות שלא לצורך המדינה, או שיטענו שום טענה יהי מה שיהי הנאמני שתדלני דק' באמבערג נגדיהם מאחר שיקבלו בחרם עליהם דלפי תואר הענין לא בזבזו ולא הית' איוזה הוצאות כלל שלא היתה לצורך הכלל רק כל הוצאות היו מהצורך או מחויבים יושבי קיוהרי"ם עם היושבי תחת טום העריץ ולאנקום לשלם לכל אחד ואחד מהם כפי הנהוג, והפסק והפשר שהוקם ביניהם מאז ומקדם בלי שום טענה ואמת' בעולם, אם לא שיבררו יושבי קיוהרי"ם וטום העריץ ולאנקום בברור גמור וברור על איוזה הוצאות שלא היו לצורך כלל אזי ינוכה אותו סך מחלקם. אכן כל זמן שלא יבררו כנ"ל אזי לא יועיל ליושבי קיוהרי"ם וטום העריץ ולאנקום

(1) הוא פרנס באמבערג הנודע גיסו של השר ר' שמשון וורטהיימר מווינא. עיין מה שנמצא עליו בס' זכרונות מרת גליקל האמל שהוצאתי לאור צד LXVII.

(2) הוא הנודע בספר פי שלם אשר חבר אהו עמו הרב ר' שמעון עקיבא בער בן ר' יוסף ר' הענכש עיין מה שכתבתי בספרי על מגורשי ווינא הנקרא Die letzte Vertreibung der Juden aus Wien 208.

.Abt von Langheim Domherren = (3) והיושבים תחת ממשלת הכומר הנקרא

שום אמתלי בעולם יהי מה שיהי ועל איזה שיהי ובכל אופנים שיהיו רק אחר שיקבלו שתדלני דק' בומברג בחרם כניל מחויבי יושבי קויהורי"ם ושום הריץ ולאנקום לשלם כפי הנהוג והפסק שנפסק מקדק. יצא מפינו ב"ד חתומי משה יום ד' י"ט לחודש מנחם ת"יו מס גימיל לפ"ק בוועד פה הרשיידא¹).

נאם הצעיר מרדכי לופשיצר מפראנא ח' פה הירשייד ב"י הקהל. ונאם אשר ענולן חונה בק"ק שנייטד² ונא' ה"ק יוסף במהור"ר חיים וצללה"ה טובי מורנקפורט³).

נ. כהיו' הזה עלתה הסכמ' בנינו, שתמיד יהי בתוך המדינה מתוך התשובי טובי⁴ המדינה א' ובכל ג' שנים יהי הברירה אם הראשון יעמוד על משמרתו עוד על שלש שני' או אשר יהי אחר במקומו וכן יהי תמיד. וזה יהי משמרתו שבכל עת אשר יהי התוועדו' ארבע פרנס' ביהר אזי הטובי וז"י תמיד עמהם בהתוועדס ודעתו הוא כדעת א' מהפרנס' ועפ"י יהי הכרעה אם הפרנס' דעת' יהי שקול'י. וכמו כן אם יהי התוועדו' אשר יתוועדו פרנס' דהגמוני עם פרנס' דקיהורי' אזי יהי הטובי תמיד גם עמהם בהתוועדס ודעתו הוא כדעת א' מן הפרנס'י. אבל שארי חירו' של הפרנס'י כגון נתיני מעו' סוסי' וש"ה לאדונינו ההגמוני יר"ה ולשארי שררו', וכדומ' לזה לא יהי לטובי המדינה חירו' כמו הפרנס'י, רק דעתו בשעת התוועדו' יהי דעתו שקול כדעת א' משאר פרנס'י, וטובי המדינה יהי באופן זה שלא יהי פסול מחמ' קורב' לא' מארבע פרנס'י דהגמוני. נעשה היו' יו' ר' כ"ה אלול תמז"ל. נאם מנחם העכינגן מהארנס. נאם ברוך בן לא"א אברהם שמואל ז"ל. נאם משה בן הגאון מהורר יצחק⁵ וזה"ה ברלין. נאם יהודא ליב בן כמהורר נתן משה זצ"ל מבאמבערג.

נא. הן היו' עת האספ האלוף הקציני פרנס' ומנהיגי היהודי היושבי תחת אדונינו ההגמוני יר"ה, והאלוף פרנס' ומנהיגי היהודי היושבי תחת הקיהורי' יר"ה והציעו האלוף פ"ו דמדיני הגמוני את דבריה לפני פ"ו דקיהורי', באמרם מאחר שידוע לכל אשר נתהוה איזה דברי המניעי' אל הכלל בני המדינה יציו והדברי' צריכין השתדלות אצל אדונינו ההגמוני יר"ה ואצל שארי שרים, ובאשר נאמרה לקרות ונתנו לכתוב בתוך פסק הנרשם בפנקס זה בדרך ג"ג אשר שתדלני מבאמבארג יודיעו מקדם הדבר לפ"ו דקיהורי' כי פן ואולי יבררו א' או שני

¹ הנקרא היום Hirschaid במחוז פראנקין העליון במדינת ביאריין.

² הוא עמיתו של החכם Wagenseil אשר אליו הריץ כמה וכמה אגרות הנמצאים עוד היום בילקוטו של וו' בכ"י בבית עקד ספרי עיר ליפסיא.

³ והוא שב לעיר אבותיו ושם הובל לקברות כשנת תנ"ה כנראה על אבן מצבתו סי 3863 ואביו האלוף מהור"ר חיים בן הקדוש ר' יעקב הי"ד נפ' בעש"ק ז' אייר ת"יו (ס' 3865) ואמו יושלן בת אברהם גוגנהיים נו"ג ערב סכות תרל"ה (ס' 3864).

⁴ צריך לנקד טובי והוא קצור שם טובי הקהל אשר השתמשו בו גם בל' יחיד כאשר יאמרו גם על ראש הקהל העומד בראש כלל פקודי הקהלה ראשי הקהל להיות שנבחרו בימים קדמונים י"ב אנשם לפקוח על צרכי העדה אשר כלם כאחד בשם ראשי הקהל נקראו.

⁵ הוא ר' יצחק אב"ד האמילבורג ומנהיג הנפטר בשנת תל"ח עיון ספרי על ר' יאיר חיים בכרך צד ל"ט והלאה וס' הח' לעוונשטיין הנקרא Geschichte der Juden in der Kurpfalz צד פ"ה.

ממדינה אשד ילכו ויבואו עם שתדלני באמבארנ ע"כ יבררו עתה א' או שנים אשר יהי עמהם בעסק השתדלות. גם בקשו פ"ו דהגמוני יצ"ו אשר המה פ"ו דקיהורי יתנו איזה סך מסוי לסיועת השתדלות וכדומי לזה האריכו בדבריהם. וזהו תשובתם וריצוי של האלופים פ"ו דקיהורי יצ"ו. מאחר שא"א אשר תמיד יהי א' מבני המדינה פה כי מי יודע עד כמה תכבד העבודה של השתדלנות אם יוגמר הדבך בקירוב או בריחוק ימי ע"כ המה נוחגי רשות לפ"ו דהגמוני להשתדל לטוב כלל בני המדינה כאות נפשם אכן אם יסתיע אשר א' מן פ"ו דקיהורי יהיו פה בשעת השתדלות אוי מחויבי פ"ו דהגמוני להודיע הדבר לפ"ו דקיהורי אם ירצו לילך עמהם. גם התרצו פ"ו דקיהורי מה שיעלו הוצאו לצורך השתדלות מו"מ ואף גם השתדלו הקיומי¹ מן אדונינו ההגמון ר"ה ומן הקפיטל² ר"ה באם אשר יהי הקיומי על כל יהודי במדינת הגמוני, או מחויבי ליתן לסיוע כמשמעו הפסק בפנקס זה דף נ"ג. ומחמת הוצאו הבנין של בית הרב התרצו ליתן משך ששה שני מיום הבנין כל שנה חמשה עשר זהו ומשם ואילך יתנו במומוני³ חלק רביעי מה שעלה להוצאות הבנין. אכן אם חלק רביעי יעלה יותר מן שלש מאות זהו אוי המה פטורי ממותר ואינם צריכן ליתן רק שלש מאות זהו. גם הותנו פ"ו דקיהורי מה שיעלה הוצאו על הבית שטייאר ועצה מעו⁴ מזה המה פטורי. כל הנ"ל התרצו פ"ו דקיהורי לאשר ולקיים, בכל תוקף את כל מה דכתוב ומפורש לעיל: יו' ד' כ"ה אלול תמו"ל: לראי מהימנאי⁵ באתי על החתו' מנחם מענדל אשכנו חפ"ק באמבארנ ואנפי".

העתק מפסק.

נד. בהתאספו יחד אנחנו ח"מ פרנסי ומנהיגי משני הצדדי אותן היושבי תחת ההגמון באמברג יר"ה ואותן היושבי במדינה תחת הקיהורי ותחת האדון טומפרוששט⁶ ותחת ממשלת האפט מלנקום⁷ ובאים שני הצדדי בכח מפסקת מכל בני מדינה כדי להתעסק ולפקח לטוב בני המדינה ואשר טוב לנו כל הימי ולתקן הפרצות ולעמוד עמוד ברזל לבני מדינתנו יצ"ו, בכך עשינו פשר דבר וקבלנו עלינו ועל כל בעלי בתים יושבי בני מדינתנו אשר פה עמנו ואשר אינינו פה (ע) [א]תנו היום לאשר ולקיים כל המבואר בשטר זה בקשר אמיץ וחזק ולא יפול דבר ארצה אות אחת ארצה ר"ד י"א⁸ עז זולין אותן הדרים תחת הקיעורים וטומפרוששט ואפט מלנקום הנ"ל חמשים ר"ט געבן על ר"ה סבת תמ"ז לפ"ק וזה חוזר חלילה כל חדש סבת זולין זיא ליושבי תחת הגמון יר"ה חמשים טאליר געבן על כל

1. Erwirkung der Stättigkeits- oder Geleitbriefe = (1)

2. Domcapitel

3. baar =

4. Steuer- und Rathsgeld =

5. רמו לרעיא מהימנא הנודע בס' הזוהר.

6. Domprobst =

7. Abt von Langheim

8. ראשית דבר יראת ה'.

התביעו' דש היושבים תחת ההגמון יר"ה הבין ניהט על היושבי' תחת הקיעורים ובוה פטרי זה מזה וזה עבוד כל התביעו' ועירעורים שיש לזה על זה וזה על זה ומאו והלאה דהיינו מיט חמשים ר"ט כנ"ל וען הדרים תחת הקיעורים פטור מאותן הדרים תחת ההגמון יר"ה מכל עולים שיבא ח"ו עליהם אוני אותן הדרים תחת ההגמון יר"ה כלל קיין תביעה אן אונש הבין הן שנה חדשות להגמון יר"ה הן ליועציו זיא געבן רב אדר מעט אודר זונשטין⁽¹⁾ עולים מהגמון יר"ה או מיועציו על הדרים תחת ההגמון יר"ה קומן מעכט, כאותן חמישים ר"ט דש דיא הדרים תחת הקיעורים וטומפרופשט ואפט מלנקום געבן לאותן הדרים תחת ההגמון יר"ה זען זיא פטור הכל בכל הנ"ל, מלבד שארי בלכולים שיבאו ח"ו הן מענייני משא ומתן הן מכסים הרשים או תפוסים של אורחים אדר דיא דעמי גלייך ווערין זיינן כל בני המדינה הגמוניא וקיעורים ושאר שררות מחויב להשתדל יחדיו אוני אז ע"ש קושטן מעכט ח"ו זול נגכה ווערין כמקדם ע"פ שלישי ר"ב⁽²⁾ ושני שלישי ערכה בכלל מדינה יצו. אך ווען ח"ו שתדלנות לצורך ווער כנ"ל זולין יושבי תחת ההגמון יר"ה שתדלנין מיושבי תחת הקיעורים דר צו נעמן⁽³⁾ ווען זיא ניט פנאי העטין מודיע צו זיין כגון דו ח"ו דבר נחויץ ווער. זולין אותן שתדלנין הקרובים אל החלל מכט האבן משתדל צו זיין אוני רשות האבן מוצא צו זיין עד ששה ר"ט אוני זולין בכלל אויו געבן ווערין⁽⁴⁾. אוני ווען הפרנס התוא ניט קומן ווערט זולין הפרנסים של תחת ההגמון יר"ה רשות הבן משתדל צו זיין כפי הטוב בעיניהם וההוצאות יעלה על כלל המדינה, וכן להיפך באם שיש לצורך דש להפרנס מקיעורים זולט ח"ו ענין כנ"ל פיר פאלין⁽⁵⁾ זול ער אך כנ"ל רשות הבין, ועוד הותנו בינינו באם שיעמוד עליהם הגמון חדש ויצטרכו לכבדו כמנהג מקדם וכן אם יגזור עליהם ההגמון יר"ה עוד מהיום והלאה גירוש ח"ו על הכלל אשר יושבים תחתיו מחויבי' גם יושבי קיעורים ותחת טומפרופשט ואפט מלנקום לסייע וליתן לזה, בזה האופן שההוצאה שיעלה על כיבוד הגמון חדש והוצאו הגירוש ח"ו הנ"ל יתנו מקדם יושבי תחת ההגמון את חצי הוצאה מכיסם והחצי השני ישילו אח"כ על יושבי תחת ההגמון ויושבי תחת הקיעורים וטומפרופשט ואפט מלנקום בדרך כלל ערכה ור"ב כאשר המנהג ביניהם מקדמת דנא, ועכ"פ אין להם ליושבי תחת ההגמון להוציא הוצאות הנ"ל כי אם בדיעת יושבי קיעורים שיהיו גם המה שם כשיוציאו ההוצאו הנ"ל, דהיינו שיבורר מכל צד פרנסי' וגוכים בלי שום יתר שאת ועזו צד אחד על השני. גם הותנו ביניהם כשיתנו שנה חדשות הדרים תחת ההגמון להגמון יר"ה או ליועציו לא יתנו כי אם בדיעת אחד מהפרנסים יושבי קיעורים, שיהיו גם המה שם כשיתנו שנה חדשות כנ"ל, גם קבלנו עלינו ועל כל בני בכלל מדינתנו יצו שיהי לנו בכלל רב וב"ד אחד, ובאם ירחיב ה' גבולינו וועלין מיר איין רב ביחד בכלל מדינתנו יושבי הגמון וקיעורים ושאר שררות כנ"ל הלטיין, וההוצאו שיעלה עליו זול בכלל אן גליגט

.sonsten = (1)

.ראשי בית. = (2)

.dazunehmen = (3)

.ausgegeben worden. = (4)

.vorfallen = (5)

ווערן על פי דברים האב"ד ההוא אשר יהי בימים ההם וכל זמן מיר קיין רב
הבן, זולין כהר"ר משה וכהר"ר נתן מבומבערג והר"ר מאיר מק"ק צעקין דארף
אונש בכלל לביד קבוע זיין במקום רב ועל פיהם יושקט כל ריב, ואיש או אשה
קטן או גדול לא ימרה את פיהם ושכר בטלה שלהם יהיה כמקדם כמבואר בפנקס
דבני מדינה, כל הנ"ל נעשה בכל תוקף ועוז בתקיעת כף ובשח"א ובוז"ח¹⁾ על
דעה רבים וברצון כל יחיד ויחיד מבני מדינה כנ"ל ובכח טובי העיר כמעמד אנשי
העיר וכביטול כל המורעו' ובפיסול כל עידי המודעו' באופן היותר מועיל לפי
לישנא חכמ"ל וכל שיבא ויערער יהא ידו על התחתונה ולאמת ולחוק את כל
הנ"ל שלא יהא כאסמכתא או כטופסי דשטרי רק כאלו נעשה בב"ד חשוב באו
על החתום הביד והפרנסים של כל כלל בני המדינה הנ"ל הנעשה נעשה יו' די
תשעה ועשרים יום לחדש אב שנת תמו"ל פה ק"ק צעקין דארף הכל שריר וקים
מנחם בר משה ישראל ז"ל משה בן לא"א כמהור"ר אלחנן היילפרין
יששכר בר אורי שרנא ז"ל מאיר בן לא"א הר"ר יצחק לבית לוי ז"ל ה"ה
יששכר בר יצחק הלוי זל מאלטין קונשט²⁾ נתן בל"א אברהם שליטאס³⁾ מבאמבערג
יעקב בר יוסף ז"ל שמעון בן לא"א אהרן ז"ל מקראנד⁴⁾
נפתלי בלא"א ברוך אורי ז"ל
בנימן בר נפתלי ז"ל.

גמ'. כהיום יום ד' ר"ח חשוון תעט"ל התאספו יחד פ"ז מדינה ואייסר קהל וקבלו
עליהם לאב"ד ומ"צ את הרב הגדול מהור"ר משה אב"ד ור"מ דק"ק הענה
ב' הגאון הגדול מהור"ר אברהם ברודא ושלאו לו שטר רבנות כנרשם כאן מעבר
לדף ובדף ס"ב ע"א וע"ב הדבק לזה ואחריו נתקבל הרב הגדול מהור"ר זעקל אב"ד
ומ"צ דק"ק בראט⁵⁾ ג"כ באופן הנ"ל ובפירש אמר הותנו בין הפ"ו ואייסר קהל
יצו החתומי משה בכח כל בני מדינה יצו שע"י בחירת וקבלת האב"ד יצו לא
ינרע שום כח של שום שררה שבעולם הן אדונינו ההגמון יר"ה והן קיהורים
ושאר שררות יר"ה רק הקנסות יותנו מאותן היושבי' תחת ההגמון יר"ה לאדונינו
ההגמון יר"ה כנהוג מקדם ואם יוקנס א' מיושבי קיהורי' יר"ה ושאר שררות יותן
חצי קנס לאותו שררה שדר המסרב תחתיו כל זה קיימנו וקבלנו עלינו בוועד
מלא לאשר ולקיים הנ"ל גם הותנו בפירש שאותו הרב שיבא לדור בעיר באמבורג
אינו רשאי לעסק בשום משא ומתן יהי' מה שיהי' גם לא יהי' להרב יצו חזקת
ישוב באמבורג לא לו ולא לבניו בשום ענין שבעולם אם לא יתחתן (נאם)[עם]
א' מיושבי באמבורג.

¹⁾ = ובשבעה דאורייתא ובחרם חמור.

²⁾ Altenkunstadt.

³⁾ = שיחיה לימים טובים אמן סלה. עיין צונץ בספרו Zur Geschichte צד 313

הערה d, שמינשניידער ברשימת כ"ו המבורג סי' רל"ג.

⁴⁾ הוא Kronach במחוז פרגין העליון במדינת בייארן.

⁵⁾ הוא מארקטברייט במחוז אונטערפראנקען.

נאם יהודא ליב באמברק	נאם מימוני זיסלה פ"ד ¹
נאם אברהם פריזק	נאם ליב רעקן דארף
נאם הק' זלמן שניאור באמבורג	נאם קאשמן עלרין
נאם יואל	נאם ה"ק יעקבא"א הר"ר משה הלוי
נאם אהרן באטין שטיין	מצעקינדארף
נאם יצחק בר משה באמבורג	נאם יהודא בן הר"ר אשר שאול הלוי
נאם בער וואנבך	אלטן קונשט
נאם זנוויל פרעניז דארף	נאם יצחק בן יהודא מהירשייד
	נאם יוסף בן זיסל מבורג קונשטמ"ג
	נאם יוסף ר"ב
	נאם זעלינגמן בן שמואל פריז(ז) [ק]

ס. העתק מגוף הכתב מה שנשלח שעת אויף נעמן הרב מהור"ר משה מק"ק הענוי במדינת באמבערג שנתקבל לרב עם רוב דעו' לפי תיקן מדינה בשנת תע"ט לפ"ק.

וז"ל מי לנו גדול ממשוה משיעלה תורתו מתמר ועולה⁸ כמקל שקד: שופרי לנשיא אלוקי' בתוכינו והילו לאוריית' ומנוחתו מנוחת כבוד: ה'וד והדר אילן המיסק ובענפיהו כל (ברות) [בריות] מערב⁴ יחדי' (כדבכר') [כדבכר] (בן) [בן] נץ מעמידו⁵ (ה) [מ] עלו' ומורדות⁶ מסקינן שמעת אליבא דהילכתא⁷), הגאון נודע בין החיים רבי דאומתי ושמעתתא מבדרן בעלמא, רבי זקף אצבעתי⁸ ומחוי באצבע צרדה וקולו נשמע בי מדרשא, אברהם מרגליתא⁹ תלוי בצווארו כל הרואה נתרפא ומחדד מחברא ה"ה אדונינו מורינו ורבינו, עשרת ראשינו, תפארת עווינו, מחמד ענינינו, הגאון הגדול אילנא תקיפא רברבא ושריפא ובוציינא קדישא ויקירא עמי שרי נהורא¹⁰), דמי לשפרפירא דנפק מעדן צפרא¹¹ נ"י ע"ה פ"ה¹²) כבוד שמו הנאה לו המפואר ומהודר, מהורר משה בן הגאון

¹ = פרענדארף וגם הוא כרוב שמות האנשים החתומים פה נקרא על שם עיר מעיירות המחוז אבערפראנקען במדינת ביארן ומלת מימוני כמו ממני ר"ל manu propria עיין צד 28 הע' 6.

² = Burgkunstadt.

³ עיין יומא כ"ח ע"ב.

⁴ עיין שבת כ"א ע"א.

⁵ עיין בבא בתרא כ"ה ע"א ואפרין גמטיה ליה לדידי שאהבה נפשי כ' שלמה זלמן חיים הלברשטם אשר על פיו תקנתי השורה הזאת.

⁶ ערבין נ"ו ע"א.

⁷ עיין סוטה ז' ע"ב, כ"א ע"א.

⁸ עיין כתובות ק"ד ע"א.

⁹ עיין בבא בתרא ט"ז ע"ב.

¹⁰ דניאל ב' כ"ב.

¹¹ עיין תרגום אסתר י' י'.

¹² = נר ישראל עמוד הימיני פשיט החזק.

המונה רבן של כל בני הגולה מהורר אברהם ברודא וצ"ל) נירו יאיר לדור דורים, עד יעמוד הכהן לאורים ותומים:

מרים כל מברכין ברכת הנהנין על המוגמר ברוך אל עליון אשר נתן בן לאברהם אבינו הממלא מקום אביו, ויגדל אלקים חי וקיי בו חוש המשולש וכו' ובני ובני בניו היושבים על כסא הוראה, ויראו עין ינינו וישמח לבינו. מה נאווה על ההרים רגלי המבשרים משמיע שלוי מבשר טוב. ועד יעלה מן הארץ טובה ורחבה השמנה ה', ענייהו מטייפן² בחלונות שקופים ואטומי' והמה עשוין להאיר להם ממלכת הארץ. באסיפ' האלוף קציני' ופרנסי' ויחדי סנולה מהגמוני' ומקהורי' טום פראפשט, לאנקום יר"ה במעשה רב לנהוג נשיאו' והורא' חוקי' ומשפטי' וירביין תורה, ויחוק בדק הבית עמוד למאן אמור למאן שמכונן אותו למילח מלחא אלבשייהו יקרא³ והואיל ששמענו שקרא עליו הלל הגדול עד דפקע איגרא מקי' הלולא⁴, והשקדנין תופסין אותו תופס ישיבה, טופס משוש בלחיי' ומוה בן מוה, מעינותיו נפוצה חוצה, ברוב הקיפו וברוב נובה⁵, הלכו לאור תורתו תלתא פרסא בחילא⁶, ולא יד ושם טוב בממשלתו ובמלאכתו, כולנו יחדיו ענינו ואמרנו האיר ברקאי' ויהי אדונינו מורינו ורבינו וקבלנו את רום מעלתו על גפי מרומי קרת, להיו' לנו לפאר ולתפארת, למ"ט לאב בית דין ולריש מתיבתא פה קהילתינו ועל המדינה הסרי' לשמעתינו הגמוני' וקהורי' טום פראפשט לאנקום על משך שלשה שנים רצופי' מיו' כואו אלינו ויאיר עין ינינו בתורתו ואנב הורפי' מחלי' טפי⁷ מכל מינא ומינא וספי לנו ממולי' ויאיר עין ינינו בתורתו ויזל מים מדלי' להגדיל תורה ויאדירה, וידין דעה ויורה, ויהי לנו למורה צדק להחזיק כל בדק, ולהיות רועה בישושני' ואליו ישמעון גדולי' וקטני', ובא יבא אלינו במשך שלשה חדשי' בהוד ותפארת: ואהריו נרוצה להיות לראשינו עטרה ואת זה לעומת זה יהי שכירות הרבנו' והכנסו' כמבואר העתקה מפנקס המדינה דף ס"ב וס"ג.

(א) שכר רבנו' מידי שנה בשנה ליושבי הגמון וקהורי' שררות יר"ה יחדיו מאה זהו ריינש, ומחוייבי' המתוועדים להשתדל שיהי' מקום דירתו בק"ק באמבערג.
(ב) שכר התרת קידושין מן מאה ראשונה חמשה רביעי' ר"ט, ומכאן ואילך מכל מאה ה' פי' שהוא אחד דריטל. ואם הרב או הדיין מסדר קידושין על המדינה מחויב בעל החתנה ליתן הוצאתו ולא ינוכה משכר התרה כלום.
(ג) שכר כתובה על קלף שלשה ק"ש ומן כל שטר יהי' אחד ק"ש.
(ד) מכל הזמנה שני פי' פרענקש. מן חורי' שחיט' ובדיקי' שלשה פי'. מקבלה על שחיטו' שלשה ק"ש ויהי' להרב לבדו:

(1) הגאון ר' אברהם בהר"ר שאול ברודא נפטר לעולמו ביום א' ר"ח אדר תע"ז עיין בס' דבני פרנקפורט להר"מ הורוויץ ב' צד ק"ד.

(2) עיין שבת י' ע"ב.

(3) שבת י' י"ב.

(4) רמו למשל ולגומא שאמרו בירושלמי פסחים סוף פרק ז': פיסחא כזאתא והלילא מתבר אגרייא.

(5) שבת ב' ע"א.

(6) יומא ג' ע"א.

(7) עיין עבודה זרה ל"ט ע"ב.

- (ה) השבעות כתובה יהי כמו שכר התרה ומחצה להרב ומחצה לשני הדיינין.
 (ו) אף שימחלו הירשוי על השבעו כתובה להאלמנה מ"מ מחויבי ליתן שכרם לרב ולדיינין.
- (ז) אם לא ירצה הרב ליסע בעצמו לסדר קדושין מחויב ליתן התרה לאחד מהדייני מהגמני להגמוניא מקיהורי [לקהורי].
- (ח) אם לא ירצה הדיין מהגמני לסדר קדושין מחויב ליתן התרה לאחד מהדייני מקהורי יר"ה אף ה(תח)[הת]נה תחת הגמוני וכן להיפך.
- (ט) מעו פסקי עד יוד זה פרענקש יתן כל אחד מהצדדי חצי קש ומן יוד זהו עד ד' זהו יתן כל אחד רביעי זהו ריינש ומן ד' זהו עד חמשים זהו רביעי זהו פרענקש ומן החמשים ע(ל)[דן] למעלה יתן כל אחד חצי למאה.
- (י) עד ששה ר"ט רשאי הרב לפסוק לבד ומכאן ואילך יצרף אילוי הדייני ומעו פסקי תהי מחצה להרב ומחצה להדייני.
- (יא) מן חבר תהי להרב שני ר"ט ומן מוריני ששה ר"ש וחבר רשאי ליתן למי שטוב בעיניו אבל מוריני לא יתן כי אם בדעת ובריצי שני פרנסי מיושבי הגמוני להגמוני ומקהורי לקהורי יר"ה.
- (יב) באם הדיין מסדר קדושין תהי מחצה להרב ומחצה להדיין המסדר קדושין שכר כתובה ומהשכירות כולו להדיין אבל ממעו התרה אין לו כלום.
- (יג) בנליל גיבערנ, האכיבאך, אשגרונט¹, צעקן דארף מחויב הרב ליסע לשמה בכל שנה פעם אחד בשבקשו ממנו אבן בזמן שלא יבטל מלימוד. והמה מחויבי לשלם הוצאו, ושכרו כפי טרחתו וכפי פסקיו והשוהטי והבודקי יבואו אליו ויעיין אליהם אם המה בקיאי בשחיט ובדיק או לאו.
- (יד) אם החתנה חויג למדינה ויקבע הווג הדירה במדינה יתן לרב חצי שכר התרה ולא כלום משכר כתובה.
- (טו) אלמון חתן אם יהי עשיר או עני ישוב ויתן שני ר"ט משלו ומן גדן הכלה כנוצר למעלה והיינו אם החתנה תהי תוך מדינה.
- (טז) יהי פטור מכל מסי ועולי ונתינו ושכר דירה כסדרן ושלא כסדרן מכלן יפטור הרב.
- (יז) הרשות ביד אב"ד לקבוע שני מן השוק שלא במקום מושב ב"ד ואו שייך מעו גבי עדות להרב לבדו.
- (יח) אם תהי החתנה תוך שני פרסאי למקום מושב הדיין ההוא או יהי להמסדר רק חצי מן כתיבת שטר"ו ולא מן כתובה על קלף.
- (יט) שכר כתיבת הנאי להרב מכל צד שלשה ק"ש ואם יכתוב הדיין התנאי יהי להרב החצי יהי באיזה מקום שיהי שלא במקום הרב.
- (כ) אם יכתוב התנאי אחר שאינו דיין יהי להרב שני שלישי. אך אם יצטרך לכתת רגליו למקום אחר מקום מושבו יחלוק עם הרב בשוה.
- (כא) יהי להרב מקל ורצועה לקנוס העכריין עד שני ר"ט ולא יותר כי אם בהסכמו שני פרנסי מהגמוני להגמוני מקהורי לקהורי יר"ה.

(כ) רשאי להכריז איסור על המסרב ושלא להוציאו אותו מן האיסור עד שיתן להרב חצי ר"ט. אבל לא להחרי" כי אם בהסכמי שני פרנסים מהנמוני להנמוני מקהור"י לקהור"י יר"ה.

(כג) זמן הרבנו ימשוך עד כלות שלשה שני. ובאם לא יחפצו בו עוד יודיעו אליו רביעי' שנה מקודם ואם לא יודיעו רביעי' שנה מקודם ימשוך עוד שלשה שני אחריו וכך יהי עד עולם.

וקצרנו כע"ע שטרדו בני המדינה כל אחד לילך על קינו, אצי" ודחופי' לאמר כלו מעשיכם בעתו, וכעת בואו אלינו לחיי' ולשלו' נמתיק עמו באהבה ובחיבה. ובאנו בעשר לשונו' של תפילה בא יבא במהרה, וחלינו פני אדונינו מורינו ורבינו לכתוב אלינו בקבלי' כתבינו כ"ד המנוי' נמורה, בשפה ברורה בהתווע' המדינה, פה באמבורג ראש חודש חשוון תי"ז עיי"ן טי"ת לפ"ק.

סה. העתק מהכנסת הרבנות שנמנו ורבו כולם כא' להרב הגדול מוה"ר נתן נטע⁽¹⁾ אב"ד דק"ק טיפליץ להיות לו לסיפוקו ולהכנסתו, ואם לא יבא הרב הנ"ל אזי יהי' אחריו הרב הגדול מוה"ר אברהם אב"ד דק"ק אישניג ואחריו הרב הגדול מוה"ר ישראל אב"ד דק"ק הענויא שנבחרו ביו' הוועד ליל ב' אור ליו' ג' ב' טבת תצ"ד לפ"ק בזה האופן.

אשכר יקריבו לו בני המדינה היושבים תחת הנמון יר"ה ושרי קיהורים ושאר שררו' יר"ה בכלל מאה ר"ט, כל ר"ט לחיי' פי' פרענקיש לכל שנה ושנה. ואנחנו נחליץ חושים להשתדל עבורו שיהי' מקום דירתו בק"ק באמבורג בלי שום נתינות מסים וארננים ועולים ונתינות כסדרן ושלא כסדרן. ואף שכירות מהבית דירה שלא לא יצטרך ליתן כלום, רק מכולם יהי' הרב פטור.

ברכת הנשואין וקידושין ע"פ הרב או ע"פ התרתו מתפרשין, ולפי סך הנכסים הנכנסין יהי' שכרו. מן מאה ראשונה אחד וחצי פראצענט, ומן מאה ולמעלה מכל מאה זהו' ה' פי' שהוא שלישי פראצענטא, ואם יצטרך הרב לכתת רגליו על המדינה לסדר קידושין, על בעל החתונה יהי' מוטל לסלק ולשלם הוצאותו בלי ניכוי ומגרעת משכר התרת קידושין הנ"ל. רק לא ירבה הרב בהוצאו' (רק אם הסך נדן משני צדדים עד ג' מאו' רשאי להוציא הוצאות עד שני ר"ט ומן ג' מאו' עד ד' מאו' ד' זהו' ריינש הוצאו' זמן ד"מ זהו' עד אלף זהו' ריינש רשאי להוציא הוצאו' עד ה' זהו' ריינש ועד בכלל).

גלגל הוא החזור בעולם, ויהי' שכר השבעת כתובה כמו שכר התרת קידושין, אבל מזה יהי' מחצה להרב ומחצה לשני הדיינים.

דבר שאפילו לא נאמר ראוי לאמרו מאחר שזוהא הספקת ושכירו' הרב והדיינים גלל כן אף אם ימחלו היוורשים השבעת כתובה להאלמנה, מ"מ מחויבת לשלם להרב והדיינים, ובדין הוא שיטלו שכרם במילואם. נגד זה מחויבים הרב

(1) הוא בנו של הרב ר' חיים אב"ד ור"מ דק"ק אוטיץ במדינת פיהם. עיין בס' משפחות ק"ק פראג להח' המנוח ר' סיני האק צד ד'.

והדיינים להשגיח על נכסי יתומים לעמוד להם אפטרופסים הגונים ונאמנים, וליקח חשבון מהאפטרופסים, בכל שנה ושנים.

דכתובה על הקלף ישולם להרב ג' ק"ש ממנה שהוא א' זהו ריינש, ומכל שטר יהי שכר הרב א' ק"ש.

ואם לא ירצה הרב לסדר קידושין בעצמו מחויב ויתן התרה לאחד מהדיינים מהגמוני להגמוני ומקיהורים לקיהורים יר"ה.

זולת אם לא ירצה הדיין מהגמוני לסדר קידושין, מחויב הרב ליתן התרה להדיין מקיהורים יר"ה אף אם התחונה תחת הגמון יר"ה וכן להיפוך.

חזי למדינה אם יהי חתונה והוזג יקבעו דירתם במדינה יתן להרב חצי שכר התרה ולא שכר כתובה ושטרו.

מב למיתב טן די מלמיתב אלמון¹ חתן אם יהי עשיר או עני מחויב ויתן משלו שני ר"ט, ומן נדן הכלה, כנוכר למעלה, והיינו אם החתונה תהי תוך המדינה.

דחלק הרב עם הדיין המסדר קידושין שכר כתובה על הקלף, אבל שכר השטרו יהי להדיין המסדר קידושין לבד, אכן ממעו התרה אין להדיין כלום.

כל הראוי להיות חבר דהיינו שיהי ברור וידוע שהי קובע עתים לתורה בכל יום ויום עד זמן חתונתו רשאי הרב ליתן חבר למי שטוב בעיניו, ויהי להרב שני ר"ט מכל חבר אבל מורינו לא יתן כי אם בדעת ובריצו שני פרנסי או מנהיגים מהגמוני להגמוני ומקיהורי לקיהורי יר"ה, והפיו יהיו כשרים לעדות להנשם, ויהי להרב מן כל מורינו ששה ר"ט.

לא יסדר הרב בעצמו ולא יתן התרת קידושין כי אם ברצון וכיריעת הפיו מהגמוני להגמוני ומקיהורים לקיהורים יר"ה והם יתבעו חלקם תחילה מה שמחויב הבעל חתונה לשלם נתינות המדינה כתקנות המדינה.

מי שיש לו דין עם חבירו וצריך ליקח הזמנה יהי להרב שכר כתיבה שני פין פרענקיש (ואם יסרב הבעל דבר מלבא מחויב הרב ליתן עוד שני הזמנו עד שיציית דין עם חבירו ולא ישלם כלום עבור ב' הזמנו אחרוני) ומן חזרת שחיטות ובדיקות שלש פין, ומן קבלה על שחיטו שלשה ק"ש. ויהיו להרב אב"ד לבד.

נותנין שכר בטלה עבור פס"ד² עד יו"ד זהו פרענקיש כל אחד מהצדדים חצי ק"ש, ומן יו"ד זהו עד ד' זהו כל אחד רביעית זהו ריינש ומן כ' זהו עד חמישי זהו רביעי זהו פרענקיש ומן חמישי זהו ומעלה חצי למאה מכל צד דהיינו מכל מה שהי הפרשות בין הצדדים.

סרבן אם יהי א' נגד הרב אב"ד רשאי הרב להכריז אותו באיסור ושלא להוציאו מן האיסור עד שיתן להרב חצי ר"ט, אבל לא להחרים כי אם בהסכמת שני פרנסים או מנהיגי מהגמוני להגמוני ומקיהורי לקיהורי יר"ה.

¹ עיין יבמות ק"ח ע"ב.

² = פסק דין.

עבריו אם יהי' א' ח"ו, יהי' להרב מקל ורצועה לענוש ולקנוס אותו, עד שני ר"ט ולא יותר, כי אם בהסכמת שני פרנסים או מנהיגים מהגמוני' להגמוני' ומקיהורים לקיהורים.

פקוח יפקח הרב את עיניו על יושבי גליל גבעריג, האכי באך, אשגרונד. צעקין דארף ומחויב ליסע לשמה בכל שנה פעם אחד כשיבקשו ממנו, אכן בזמן שלא יבטל מלימודו ביותר, והמה מחויבים לשלם הוצאות ושכרו כפי טרחתו ופסקיו. והשוחטי' וכורקים יבאו אליו ויעיין עליהם אם המה בקיאים בשחיטו', ובדיקות אם לא.

צירוף לגביעות העדות הרשות ביד הרב ליקח אצלו שנים מן השוק שלא במקום מושב כ"ד ואז שייך מעוי' גביעות עדות להרב לבדו.

קרוב למקום מושב הדיין תוך שני פרסאות אם יהי' התונה אזי יהי' להמסדר קידושין רק החצי משכר כתיבו' השטריו' ולא מן כתובה על קלף.

רב או מעט מהר ומתן לא יושט בענין כתיבת התנאים רק יהי' להרב שכר כתיבת התנאים מכל צד ג' ק"ש, ואם הדיין התנאים יכתוב, יהיה מחצה להדיין ומחצה להרב יהי' באיזה מקום שיהי' שלא במקום ישיבת הרב. **שאינו** דיין אם יכתוב התנאים, לא יחלק עם הרב לחצאים, רק שני שלישי' להרב ושליש להכותב, אך אם יצטרך לכתת רגליו בדרך קרובה או רחוקה, לו יהי' משפט החלוקה.

תרי דיינים אין הרב מחויב לצרף אליו עד ששה ר"ט ורשאי לפסיק לבדו, ומן ששה ר"ט ולמעלה יכולים הבעלי דבריו' לצרף אליו הדיינים, וחצי מעוי' פסקים להדיינים נותנים. דברים אלו מן אל"ף עד תיו' יהיו בתקפם ובחוקתם ועליהם אין להוסיף ומהם אין לגרוע כי אם בידיעת וכריצוי ח"י אנשים כשרים, ודיינו ח' פ"ו וי"ד מאייסר קהל על פי גורל. ומשך זמן הרבנות יהי' עד כלות שלשה שנים רצופים, ואם לא יהפצו בו עוד, יודיעו אליו רביעית שנה מקודם. ואם לא יודיעו אליו רביעית שנה מקודם ימשוך הרבנות עוד שלשה שנים אחרים וכן יהי' וכן יקום לעולם, ובפירוש נאמר והותנה בוועד הנ"ל בכח כל בני המדינה יציו שע"י בחירת וקבלת הרב אב"ד גר"ו, לא יוגרע שום כח וחירות של שום שררה שבעולם הן לארזיני הגמון יר"ה והן לקיהורים ושאר שררות יר"ה, רק הקנסות יותנו מאותן היושבים תחת ההגמון יר"ה לארזיני הגמון יר"ה כנהוג מקדם ואם יוקנס א' מיושבי קיהורים יר"ה ושאר שררו' יותן חצי קנס לאותו שררה שדר המסרב תחתיו. כל זה קיימנו וקבלנו עלינו בוועד מלא לאשר ולקיים הנ"ל. גם הותנה בפירוש שאותו הרב שיבא לדור בעיר באמבורג אינו רשאי לעסוק בשום משא ומתן יהי' מה שיהי'. גם לא יהי' להרב הנ"ל חוקת ישוב באמבורג לא לו ולא לבניו בשום ענין שבעולם. אם לא יתחתן עם א' מיושבי באמבורג. ליותר תוקף ועוז באו השמנה פ"ו ועשרה מאייסר קהל בעצמם על החתום בוועד הנ"ל ביו' ג' ב' טבת תיו' צדי"ק דל"ת לפ"ק.

נאם יהודה ליב זומריך
נאם הק' יעקב בייז סד¹
ונאם הק' מאיר בהרב המי² מוה' דוד
איצק

ונאם אר"י ליבין) א"א כהר"ר נח נפתלי ז"ל
 ונאם מאיר בן הרב וואלף ברילין
 ונאם שמואל בר שלמה
 ונאם ברוך בר בנימין
 ונאם יהודא באר נפת(יל) [לי]
 ונאם מרדכי בר יצחק סג"ל מבומנהיים
 נאם הקי' יעקב²) א"א כהר"ר משה סג"ל
 מצעקינדורף
 ונאם זנוויל שמואל בר יקר ז"ל ממיינעקס⁸
 ונאם יעקב בר מאיר סג"ל מהירשייד
 ונאם יידל כהן מרעקנדורף
 ונאם אברהם קונרייטש⁴
 ונאם מאיר וויידן דארף
 ונאם זלמן בר יעקב משה ז"ל מיכ⁹ (?)
 ונאם מנחם בר מרדכי הכיבך⁵
 ונאם מרדכי בר יהודא זצ"ל ווייל שפך⁶ (?)

סז. בע"ה. הן היום יום ב' י"ט אייר תקנימלפ"ק התאספנו יהד אנחנו ז"מ הפרנסים
 ומנהיגים המדינה יושבי ת' ממשלת אדונינו המהולל החסיד ההגמון יר"ה
 ותחת ממשלת השרים ר"ש⁷) ושאר שררות יר"ה ואייסר קהל, וקבלנו עלינו בבחירה
 לאב"ד ומ"צ את הרב הגדול מוהר"ר יוסף ברעסלוי אב"ד דמדינת קראפפעלד⁸)
 וסיפוקו שכירות והכנסו' יהי' לו כמבואר להבא בהעתקה מכתב רבנות אשר
 כתבנו וחתמנו ושלחנו לו כהיום הזה ואם לא יבא הרב אב"ד מוהר"ר הנ"ל אזי
 השני לו קרי כאן את הרב הגדול מוהר"ר אברהם מאליר אב"ד דק"ק איטינגן
 והמדינה, והנ"ל נבחרו בוועד ואסיפה הנ"ל בכח וחירו' של כל בני המדינה הנ"ל,
 ובענין הקנסים שיוקנס הרב אב"ד למי ומי יקום ויקוי' כמבואר למעלה בדרך ס"ג
 ע"ב שיהי' חירות השרר' יר"ה במ"ע⁹) ולא יוגרע ח"ו. גם הותנה בפירוש בכח הנ"ל
 שהרב אב"ד כנ"ל הבא לדור ולקבוע דירתו בעיר באמבערג אינו רשאי לעסוק
 בשום משא ומתן יהי' מה שיהי', וגם לא יהי' להרב הנ"ל וכנ"ל חזקת ישוב
 באמבערג לא לו ולא לבניו בשום ענין שבעולם אם לא יתחתן עם אחד מיושבי
 באמבערג, וההעתק מגוף כתב הרבנות שנשתלח לאמו"ה הרב הגדול מוהר"ר יוסף
 נר"ו הנ"ל הלא הוא כתוב על הספר לקמן בדרך ע"ג וע"ד, ונחתם בח"י של הש"ו
 דהגמוני' ודקיהורין יר"ה נעשה סה באמבערג ביום הנ"ל ולראי' חתמנו

נאם ישראל קאפיל במאי' באמבערג
 ונאם הי' יעקב ב"ו פד¹⁰)
 ונאם הקי' מאיר במוהר"ר שמעון זצ"ל
 ונאם משה ברילין
 ונאם בנימין וואלף רוטשילד
 ונאם יוסף מערצבאך¹¹)
 ונאם אברהם בר בנימן הלוי
 ונאם הקי' קאפיל פירדא

¹) ר"ל ליב בן כנהוג בימים ההם לצרף מלות שסוף הראשון דומה להתחלת השני.

²) ר"ל יעקב בן א"א.

³) הוא Maineck במחוז פראנקן העליון במדינת בווארן.

⁴) הוא Kunreuth במחוז הנ"ל.

⁵) = Hachenbach.

⁶) אולי: Weilbach במחוז פרנקן התחתון.

⁷) Ritterstand =

⁸) הוא ר' יוסף משה בנו של ר' דוד ברעסלוי והן הגאון ר' אברהם ברודא בעל ס'

שרש יוסף שהר"ל בנו ר' אברהם מנזילהויזין עם ס' זקנו תולדות אברהם בפירודא בשנת תקכ"ט
 והוא היה רב במדינת Grabfeldgau.

⁹) = במקומו עובדת.

¹⁰) עיי' צד 24 ואולי הם ר"ת בן יצחק זעקל פרנדורף.

¹¹) שם הכפר Merzbach במחוז פרנקן התחתון ויש שני כפרים נושאים שם זה.

נאם הק' אר"י ל"ב בה"מ יצחק אייזק	ונאם הק' נבריא אל נפתלי בק"ש ²
סניק ז"ל מבוטנתיים	ונאם זלמן פד מיכ' (?)
ונאם הק' יעקב הלוי מצעקינדארף	ונאם זנוויל כהן האלרין דארף
ונאם זנוויל שמואל מיינעק	ונאם מאיר בר אלכסנדר סנ"ל
ונאם יידל כהן מרעקנדורף ¹	ונאם שלמה פירט
ונאם הירש הירשייד	

סח. העתק מגוף הכתב שנשלח לאמו"ה הרב הגדול מוהר"ר יוסף ברעסלוי אב"ד דמדיני קראפעלד.

רב"ה ורב יוסף סיני ועוקר הרים, ושמעתתי בעלמא מבדרים, ושם שם לו חק ומשפט בשורשי ועקרים, עיקר ומעמא קיהיב לשבח מגדול עוז שם הגדול בין גדולי הורים ומורים, ה"ה אדונינו מורינו הרב הגאון צבי תפארתינו אשר בצלו צל החכמה נח"י ויהי לנו לעינים עין המשפט הוא קדש יאמר לו ולשמו הנודע בשערים, המצוייני בהלכה כרב יוסף דעת תורה ודעת נוטה זכים וברורי, אב"ד ור"מ נ"י ע"ה פ"ה כ"ש מפארים, מוהר"ר יוסף נר"ו, ורב עוד יוסף ימים על ימים ושנוחיו כמו דור דורים, יאר"ד

הנה יום בשורה היום הזה שקיינו מצאנו וראינו בעין טב ביום הכניסה בכנסי' שהיא לשם שמים אנחנו ח"מ הפ"ו דמדינו הגמוני ומדינו קיוהרים ושרים טום פראבשט ולאנקום ושאר שררו יר"ה, ובצירוף יחדי סגולה שעלו וזכו בפיים לעבודת הקודש, התאספנו יחד לאוקמי עלן אב"ד ור"מ וכחרנו כמשפט הבחירה והבכירה בדרכנו, ברום הדרת אדונינו מ"ו יען כי חכים רב יוסף בשריפוי ברב יוחנן, והלכתא כותי' בממונא ואסורא מיני' ילפינן. ומחדרין שמעתתי³ דרב זרירף ושנון, ונושא הן למעלה ולמטה חנן, ובבן נשאנו עיינינו ומוקמינן, להיות יתיב רב יוסף ברישא להיות לאב"ד ור"מ ומ"צ לנו ורעי' מהימנן, ומשמעתתי ינהר לעיינן על משך שלשה שני רצופים מיום בואו אלינו וישב בנוה שאנן. — ואנחנו מחכים ומצפים על ביאת החכם אמ"ו למורח לנו מזיו יקר תפארתו ובאלו אמרנו מקדימין, וזו תורה וזו שכרו יחי' לו כמבואר לקמן.

א. שכר הרבנות מידי שנה בשנה מהיושבי תחת ממשלת אדו' הגמון יר"ה וקיורים ושאר שררו יר"ה, מאה רייכשטליר, ומחויבי' אנחנו להשתדל שיהי מקום דירתו פה ק"ק ב"ב ושיהי' פטור מכל מסים וארמוני' ומשכר דידה, ויהי' לו מקום בבה"ב בחנם מצד ימין של ארון הקודש לימין הנכנסי', ואינו רשאי לרחוי' איוו בעל הבית ממקומו וחוקתו.

[יותר התנאים אשר לא העתקתי הלא הם כתובים לעיל צד 22—20 ואין בהם שנוי או חדוש ברב או במעט].

הן היום יו' ג' ד"א מנחם תקי"ב התאספנו יחד אנחנו ח"מ הפ"ו מדינה יושבי תחת ממשלת אדונינו המהולל ההגמון יר"ה, ותחת ממשלת השרים ר"ש ושאר שררות יר"ה ואייסר קהל, וקבלנו עלינו בבחירה לאב"ד ומ"ץ את הרב הגדול

(1) = Reckendorf הוא כפר במחוז פרגן התחתון.

(2) = בורגנשטאדט במחוז פרגן העליון.

(3) עיין ערוכין ס"ה ע"א.

מוהר"ר אברהם מאליר אב"ד דק"ק איטינין, וסיפוק ושכירות והכנסות יהי' לו כמבואר בהעתקה מע"ל¹) זה מכתב רבנו אשר כתבנו לו כהיו' ואשר חתמו לו הפ"ו דשני מדינו הנ"ל ואייסר קהל אשר נבחרו לוועד ואסיפה הנ"ל בכח וחריו' של כל בני המדינה וחריו' השררו' יר"ה במקומם עומדת.

נעשה פה באמבערג יו' הנ"ל ולראי' חתמנו

הק' אלישע יעקב ב"ו' פד נאום ארי' בלא"א כהר"ר נפלתו | צ"ל נפתלין ז"ל כ"ד יצחק בן לאזי ז"ל.

עב. ע"ו השמש ר' הירש מפה באמב' שהי' השליח להולכה.

ב"ה. העתק מנוף הכתב שנשלח לאדמו"ר הרב הגדול מוהר"ר אברהם מאל' אב"ד דק"ק איטינגה.

אברהם גדול בענקים, דולה מים מבאירות עמוקים, עמוק עמוק מי ימצאנו ומדבש מתוקים, סיני ועוקר הרים, ושמעתתי בעלמא מבררים, עיקר ושעמא קא יהיב לשכח מגדול עזו שם הגדול בין גדולים הורים ומורים, כולה כליל כלילא דדהב כל זהב טוב יועס, אמריו אמרי נועס, אברהם הוא אברהם העומד בצדקו כפעם בפעם, ה"ה אדמ"ו הרב הגאון צבי חפארתינו אשר כצלו צל החכמה נחיי' ויהי' לנו לעינים עין המשפט הוא קדוש יאמר לו ולשמו הנודע בשערים המצויני' בהלכה דעת תורה ודעת נוטה²) זכים וברורים, אברהם זקן זה קנה חכמה וכינה יתירה לדרוש קלים וחמורים, אב"ד ור"מ נ"י ע"ה פ"ה כ"ש מפארים מוהר"ר אברהם נרו יאיר ויזרח עד דאתי דדאין ומוכח, יאקל"ד³).

הנה יו' בשורה היו' הזה שקווינו מצאנו ראינו בעין טב ביו' שנכפל בו כי טוב בכנסי' שהיא לש"ש אנחנו ה"מ הפ"ו דמדינו הגמוני' ומדינות קיורים ושרים טום פראפשיט ולאנקום ושאר שררות יר"ה, ובצירוף יחידי סגולה שעלו וזכו בפיוס לעבודת הקודש, התאספנו יחד לאוקמי עלן אב"ד ור"מ, ובחרנו כמשפט הבחירה והברירה בדרבנן, ברום הדרת אמ"ו מארי אברהם, יען כי חכים בטריפות כרב יוחנן, והלכת' כותי' בממונא ואיסורא מיני' ילפינן, ומחדד' שמעתתי דרב חריף ושנון, ונשא חן למעלה ולמטה חנן, ובכך נשא[נן] עינינו ומוקמינן לוי' להיות יתיב ברישא עלן לאב"ד ור"מ ומ"ש⁴) ורעי' מהימן, ומשמעתתי' ינהר לעיינן, על משך שלשה שנים רצופים מיו' בואו אלינו וישב בנוה שאנן, ואנחנו מחכים ומצפים על ביאת אמ"ו למורח לנו מזיו יקר תפארתו, ובאלו אמרנו מקדימין וזו תורה וזו שכרו, אשר אנחנו הפצים ביקרו, כמבואר לקמן [והכ"ד תנאים ידועים כבר]. ב"ה. בעצם היום הזה בהתאספנו יחד אנחנו ה"מ לברירת הרב למדינה יצ"ו עלה במוסכם ע"פ דעת כולם וקבלנו עלינו ועל כל בני מדינתנו יצ"ו, לאב"ד ור"מ את המאור הגדול הגאון המפורסם מוהר"ר טעבל נר"ו רב בקלויס בק"ק

¹ = מעבר לדף.

² עיין חולין צ' ע"ב.

³ = יראת אלהים קודמת לכל דבר.

⁴ אולי מורה שוה כאשר יכנו בשם הדיונים בק"ק פראג אבל יותר קרוב לתקן מ"צ במקום מ"ש ככתוב למעלה באגרת שנשלחה לר' יוסף ברעסלוי הדומה לה בצורתה מלה במלה.

פרנקפורט דמיין אונט ג"ק (ושי"מ¹) הר"ר זנוויל ב"מ מפה נתן ח"כ²) מידו על סך אלף ר"ט דהיינו א' ח"כ על סך חמשה מאות ר"ט לבני מדינה דהנמוני יר"ה ואח"כ על סך חמשה מאות ר"ט לבני מדינה דקיווי יר"ה לבטחון לבני מדינה יצ"ו פור הוצאות ושאר אומבגלעננהייט³) לבני מדינה זוא הרב הגדול הנ"ל ניט קומן זאלטי, ושכר רבנות שלו והנהגתו יהי' כאשר מכואר בכתב רבנות הנחתם בחיי דלמטה וברף שאחר זה ההעתק ממנו, ואם לא יבוא הרב הגדול הנ"ל לפה ע"פ אופן יהי' מה שיהי' אזי קבלנו עלינו בשד"א ובתי"כ בפ"מ, להתוועד יחד אנחנו ח"מ ח"י אנשים המבוררי בלי שום שהיי' כל שהוא ושום דחיי' שבעולם ולקבל רב אחר כפי תקנות מדינה ובאשר מאנחנו ח"מ המבוררין עדיין לא נגמרה מלאכתנו למנות א' תחתיו אם לא יבוא רב הנ"ל, בכך עדיין חובת גברא עלינו כולנו אם לא יבוא רב הנ"ל, בחוקתן הראשונה למנות אחר תחתיו וכדי שלא נצטרך לברור אנשים אחרים תחתיו, ולראי' מהימנא ולאות אמת באנ"ן אנחנו שמנה פרנסי מדינה היושבי' תחת ממשלת הארון המיוחס המהולל הנמון יר"ה והיושבי' תחת אדונים קיווי יר"ה ועשרה מאיטר קהל אשר נבררו לכך בכח וחריות כל בני מדינה יצ"ו על החתום וחריות השררה יר"ה במקומו עומדת, פה באמבערג יו' ד' כ"ב מנחם תקי"ט לפ"ק.

נאום הק' מרדכי כהן באמבערג	כ"ד הק' יידל כהן מר"ד ¹⁰)
נאם הק' יוסף בלא"א מוהר"י שמעון וואלף זצ"ל ברילין ⁴)	ונאם זלמן פד
נאם הק' אליעזר בן הר"ר אברהם סג"ל היכבורג ⁵)	כ"ד הק' מרדכי ר"ד
נאם הק' יהודה יידל כהן מב"ב	ונא' יהודא ליב ר"י הלוי מה"ש
נאם הק' איצק פירדא מבוטנשהיי'	הקטן משה ב"ב פ"ד
נאם הק' ממני ⁶) שמואל ברי' יחיאל	מאיר בר אברם משה צעקן דארף
נא' הק' גרשון בר מרדכי סג"ל מהש ⁷)	ליור בן הירש מ"ק
נא' הקטן זיסל בן לא"א הר"ר מיכאל מק"ק הכפ"מ ⁸)	ליפמן בוטינהיים
נא' הק' דוד ברי' יהודא ז"ל מוואכבאך ⁹)	יוקל בי"ג מקונרייט

עדה. ב"דה. באמבורג ך"ג מנחם תי"ו ק"י שית לפ"ק.

העתיק מגוף הכתב שנשלח לאד"מ הרב הגדול מוהר"ר טעבל שיאר אב"ד

(1) = גבאי קהלה וטובי מדינה.

(2) = חילוף כתב.

(3) = Ungelegenheit.

(4) עיין יחוסו בס' הר' לעוונשטיין הנ"ל צד 84.

(5) הוא Höchberg במחוז פרנקן התחתון.

(6) עיין צד 19 הע' 1.

(7) ר"ל מעיר היילינגשטט במדינת ביירן.

(8) ? אולי ר"ל הכיבך פרנס מדינה.

(9) = Wachbach במחוז Mergentheim במלכות ווירטמברג.

(10) = מריקנדורף.

דקלויס בק"ק פ"פ דמיין נרו ע"י הלנד שליח⁽¹⁾ של פרנסי קיורי' כי ליב צ"ד שהביא אותו לשם ספ"ד.

- רבי בבית שערים המצוייני⁽²⁾ בהלכה⁽²⁾ מרווחי' להאדיר —
- מבל בשמן משחת קודש בפני' שקיף להאיר תדיר —
- שייר⁽³⁾ משוייר לו מקומו' רחובת הנהר דעה להתנדר —
- טהור עינים, בר לכב כפתח אולם היכל וזהר —
- על מי מבועי' ינהל צאן קדשים רועה עדר —
- בפלפולי' מחזיר תורה ובחריפותי' נוקב הר"י וקודר⁽⁴⁾ —
- לעד ולדורות יהל יבהיק יזהר אורי' נדירו' יגדיר. —

ה"פ. אדונינו מורינו ורבינו גאון עוזינו המאור הגדול לממשלת מה נאדר, תפארת עוזינו עון ותושי' יגדיל ויאדיר, אב"ד ור"מ ע"י פ"ה כבוד שמו מפארים שבת מגדול עון בין הגדולים מזהר"ד טעבל נר"ו יאיר שבעתי' כאור שבעת הימי' ללא נעדר.

אחר עתירת שלו' ליוצא ובא ברוך השם נשייר שיר חדש על הנאולה ועל התמורה מתמר ועולה. מן המזרח השמש האיר השחר הילל להלל הגדול מברכי' ברכת הנהנין וברכת הודאה מודים דרבנן אהני לן מעשה רב שביומא הדין יום כנסי' של רבים קמו לאור יומם ה"י לנו למשמרת איש איש על עבודתו עבודת הקודש בקודש מעלין עלי' בית חורין רב ואב"ד לפי הנהוג במדינה זו מדינת באמבורג ע"פ ארבע מטיבי צער פ"מ מיושבי תחת ההגמוני' וכן ארבע מטיבי לכת מיושבי ת' הקיוהרי' ושארי שררות וחמשה אנשי' אייסר קהל מכל צד וצד הנ"ל ומניינא דרבי רבינו הגדול המקום יהי' בעזרו הכי הווי שאנחנו ח"י אנשי' ח"מ היינו לאחדים מתאימים בכוונה א' רצוי' ולא נחלקו התיומי' וחפיץ השם עלה בימין צדקו צדיק בארץ יחי' אדונינו מ"ו לנצח יורח אורו וכלנו בכח כל בני המדינה הנ"ל הפצים ודבקים באשר ירבק האזור בעזרת אל עליון הגומר יתגמור והולך קדמות אשור האי דמתחדדין שמעתתי' ומבדרין אכי דרי קרא דור מראש וקציץ יהי' לנו לעינים עין ישראל קדושו קדוש יאמר לו קרי מורינו ורבינו רבים ישתו מכאור. באר מים חיים ח"י יחי' בצלו צל החכמה צל הכסופ"ף יכספו כל בני המדינה יורה דרך נתיבות המשפט ידין יורה והלכתא כוותי' באיסורי' וממונא ולהיות רעי' מהומנא, כדרדר והימן ותורה ירביץ תרביצא דבי רב ירבה תלמיד' באתר נאמנא, ולפי אופי' של המדינה נתקבל במשך שלשה שני רצופים מיום כואו אלינו במניינא וזו תורה וזו שכרה וקצת יותר ממה שהי' לרבני' קדמאי' דדרא טונא משא המדינה, [והח"י תקנות אשר מצאתי עוד בכ"י לא שנית כי הן הנה התקנות הנכתבות לעיל בעצמן ובתמן רק כי ננרע מססין ע"י אשר נקבצו שחי תקנות אשר נסדרו בפני עצמן ובאו בתקנה אחת].

(1) Landbote =

(2) עיין כתובות ק"ג ע"ב וברכות ח' ע"א.

(3) ג' מלות הראשונות בראשי ג' השורות האלה תכילנה את שם הגאון רבי ש[ע]ל[ע]ב

שייר. עיין עליו בס' רב הורוויץ על רבני פראנקפורט צד 84 הערה 8 ובס' לעוונשטיין צד 264 הערה 8.

(4) יבמות צ"ב ע"א.

על דבר טענות ותביעות והפרישות שבין מחנות הלא המה בני עמינו היושבים תחת ממשלת אדונינו החסיד המיוחס הגדול הדוכס וההנמוך יר"ה דמדיני באמבערג, ובין היושבים תחת ממשלת השרים וקיוהרים ט"פ ואפטיין¹) ומלומדים ושאר שררות יר"ה במדינות באמבערג הנ"ל, יצא מאתנו ע"פ פשר דבר בהסכמה אחת בתוקף קומפירמיסין²) שתחת ידינו, אונד אין שפעציי³) בתוקף קומפירמיס מהתחייבת זוא צדדים הללו זיך בייא שליסונג הטענות ותביעות ע"י מורשי שלהם אנגאשירט⁴) האבן, כאשר יש לראות מתוכו, דש ניש נור אליין צדדים הללו אירה מעבר⁵) אונד ביו הערא גענן אנדר גיהבטי טענות ותביעות דיפרענטן⁶) אונורה ערקאנדינס הן לדין והן לפשר אונטר ווארפן, זונדרן אויך לתווך השלוי ביניהם אל נכון שלא יהורס המעמד ומצב של מדינות הללו ולתקן העבר וההווה והעתיד אונד בוררים הן לדין והן לפשר כנ"ל מיט רענאצירונג אלר אפעלאציאהני⁷) הן לדא"ה והן לר"י כאשר מבואר בכל אופן המועיל ויש לראות מתוכו אונד את כל אשר יצא מפינו בהסכמה אחת כנ"ל צו הלשן שולדיג אונד פר בינשליך נימאכט האבן, דא הערא נאך דעמי מיר בוררים לכל צד גינוגואס אהן גיהערט, אירה בייא גיבראכטי רעצעפן⁸) פסקים ופשרות וואהל דורך גאנגן, אויך דיא ביו הערא אונטר איהנין אב גיוואלטינטה⁹) ניברייכה אונד גיוואהנהייטן ניש וויניגר חשבונות אונד דערא גלייכן רעפושירט דורך זעהן, נאך רייפליכר וואהל בעדעכט ליכר איבר לעגונג פינדן אונד ערקענין בהסכמה אחת ע"פ פשר דבר זוא וואהל אויף דיא ביו הערא נפאלאגני אונטר הצדדי הללו פסקים ופשרות וכדומיה ועל זעמפסליכה טענות ותביעות מעבר אלו אויך אויפס קינפטגינס זוא גינאנד ווערדינטר צערמוני רעצעס כנ"ל ובתוקף הנ"ל הירמיט ערקענין אונד שפרעכין זאלין, ואשר יאמר עליו כי הוא זה ציווי לדורות.

ראשון תחלה נאמר, ערשטנס.

א) בהיות ששני מחנות הללו המה מעבר משותפי זה לזה ומקור ומבוא א להם ושלא יהורס ה"ו הכנין מעמד ומצב של בני עמינו משני מחנות הללו, דא הערא לא יגרע שום דבר או חצי דבר מפסק ופשר והנהגה שהי להם מקדמת דנא, ולפרש ולפרוט באנו והיינו שאותן הדדים תחת הקיוהרים וט"פ ואפטיין ומלומדי ושאר שררות יר"ה מחוייבי לשלם למדיני הגמוני ב"ב¹⁰) יר"ה לכל שנה ושנה כפעם בפעם עבור שנה חדשה ליועצים ושרים ושאר דברים בכלל פ"ז זהו וחצי ריינש, זאני אכטציג זיבן גולדן למ"ד צ"ל ריינש אין אורדינארי גילטיגין געלד, ומה גם מחוייבי לשלם כנ"ל עשרה זהו ריינש לשנה זאני צעהן

.Domprobst und Äbte = (1

.Compromiss = (2

.in specie = (3

.engagirt = (4

.מומן העבר = (5

.Differenzen = (6

.Renunciirung aller Appellationen = (7

.Recesse = (8

.obgewaltete = (9

.Bamberg = (10

גולדן ריינש עבור בעריג מכס פה באמבערג, וויא אויף כל שנה ושנה י"ב זהו וחצי ריינש זאני צוועלף גולדן למ"ד צ"ל ריינש כנ"ל מחמת דירת הרב צו צאלען שולדיג זיין. ובדבר שנה חדשה לאדון המיוחס הגמון יר"ה האט עו כהנה זיין פר בלייבן דש ממדינות קיוהרים יר"ה זכו' כמו עד הנה ג' מאות שטיק פראנץ גולדן גנעבן ווערדן מוז, ועל אופן דש זולכה ג' מאות שטיק צו דיא יעניגה מאה שטיק פראנץ גולדן וועלכה ממדינו' הגמוני' ב"ב גנעבן ווערדן תוך כ"ס א' זאלין קומן, ובאם שאפשר ילכו שלשה פרנסים מבאמבערג ושני פרנסים מקיוהרי' אום דורון ש"ח¹) הלו כמאז ומקדם לאדון המיוחס הגמון יר"ה אונטר טעניגשט צו איבר רייכן, מיט דעם טייטליכן צו זאנן דש כל פעם ביא איבר רייכניג ש"ח הלו שם של יושבי קיוהרי' מוז מוזכר ווערדען בפירוש, וכל הדברים הללו יתחילו שנה חדשה הבע"ל למספרם, 1761, וכן יהיה וכן יקום. וויא דאן, צווייטנס.

ב. בדבר אשר תבעו יושבי הגמוני' יר"ה ב"ב אן יושבי קיוהרי' וכו' כנ"ל מעולם ועד היום הוה הן מחמת אינדערעניג²) שעכרו והן מחמת שארי טענות ותביעות בכללן ובפרטן אתה מוצא כמבואר בפראטיקאל אשר העריכו הצדדי' מערכה מול מערכה זה כנגד זה בטענות ותביעות שלהם, מצאנו והכרנו ע"ד פשר דבר בהסכמה א' כנ"ל שיושבי תחת קיוהרי' ושאר שררות יר"ה כנ"ל מחוייבים לשלם ליושבי הגמוני' ב"ב יר"ה חמש עשרה מאות זהו פרענקש זאני פינף צעהן הונדרט גולדן פרענקש דהיינו על אופן זה שלש מאות זהו פרענקש על ש"ח הבע"ל למספרם, 1761. ושנים עשר מאות זהו הנותרים לכל ש"ח שלהם שלשה מאות זהו פרענקש, דא הערא³) מש"ח למספרם, 1761, עד ש"ח למספרם 1765 ט"ז מאות זהו הללו ביצלט זיין מוזן, ובוה המה יושבי תחת הקיוהרי' ושאר שררו' יר"ה כנ"ל פטורים מיושבי תחת הגמוני' ב"ב יר"ה מכל טענות ותביעות שבעולם ואין לצד א' על חבירו שום טענה ומענה ותביעה שבעולם, איזור מה שמוזכר בוה וכבא להבא תוך ערקאנדיגס⁴) וצערמוני' רעצעס הלז, ניט וויניג, דריטנס.

ג. בטרעפט ועל דבר שטייאר באהרי לאדון הגמון יר"ה היושבי תחת ממשלת קיוהרי' ושורים וט"פ ואפטין ומלומדי' כנ"ל כמבואר באריכו' בטענותיהם, עד קענין ע"פ פשר דבר בהסכמה א' דש ש"ח הבע"ל למספרם, 1761 מחוייבי' פו"מ דמדינו' קיוהרים ושאר שררות יר"ה כנ"ל לשלם לפו"מ מדינו' הגמוני' ב"ב יר"ה עשרה ריינש טאהלר זאני צעהן רייכש טאלר וכן יתנו כל שנה ושנה בש"ח שלהם והמה פו"מ קיוהרים כנ"ל יגבו יו"ד ר"ט הללו לפי אומד דעתם מן אותן שהמה שטייאר באהר ביניהם, ובוה המה שטייאר באהרי הללו פטורים מכל הטענות והתביעות מיושבי הגמוני' יר"ה ב"ב ומכל דבר פונקטא הנ"ל הן מחמת השתדלות מעבר כמו להבא, ויא הין גענן פירדנס.

ד. הנבול וההתחברות והשי(ט)[ת]וף שהי' ליושבי קיוהרי' ושאר שררות יר"ה כנ"ל עד הנה אויך הין פערא⁵) אונד קינפטיג הין פערבלייבן מוז אונד זאל ויהיו כנבול שגבלו ראשוני', אונד אלזו אירח זעמפסליכה פון צייט ערך צוואנציג יאהר אהער ויותר גיהבטי בעלי בתי' זוא עמהם נושא בעול גוועזן אויך דיא יעניגה

(1) = שנה חדשה.

(2) = (Interregnum (?). 3. daher = (4. Erkenntniss = (5. hinfiro =

התחייבת וועלכה יושבי קיוהריי ושארי שררוי יר"ה כנ"ל כפי פסקי ופשרות זוא אלש צערמוני רעצעס צו טישולירן איזט ברעסטירן¹) גיהאלפן, וויא דאן דערפין אונו בורריי היר מיט על להבא כמו לעבר יא נאך מעהרר דוא גינאנדיר צערמוני רעצעס און זיך וואל יושבי תחת קיוהרים ושארי שררות יר"ה כנ"ל ליושבי מדינו הנמוני יר"ה צו בצלין שולדיג זיין ברעסטירט צו וועררן פר מענינד צו פרבלייבן, דא הערא ערקענין ע"פ פשר דבר בהסכמה א' דש פינפטנס.

ה. בדבר היים גיפאלני זא אן האכשטיפט באמבערג יר"ה היים גפאלין אונד איבר גינאנגין זיינין זעלכה כמאז ומקדם זוא וואהל מעבר מיט היושבי תחת הקיוהרי וכו' כנ"ל צו האפטן אונד צו טראנגן שולדיג, אלו וויא אויך אויף דש קינפטני נאך דיום אונזרן גיין ערריכטן אונד גשלאסנין צערמוני רעצעס בכל הגביות נתינות (ועילום) [ועילום] כמו שארי יושבי תחת קיוהרים ושרים כנ"ל אהן צו זעהן צו אכטין אונד צו הלמן אהן גיוויין, חוץ אותן היים גיפאלני וועלכה ליושבי הנמוני שאהן ערך מעשרים שנה הער נושא בעול זיין המה שייכי להבא כמו עד הנה ליושבי הנמוני ואין עליהם יושבי קיוהריי ושרים הנ"ל שום טענה ותביעה, אלו פרשטיט זיך דש אותן היים גיפאלני וועלכה ליושבי קיוהריי ושרים יר"ה כנ"ל צו טראנגן שולדיג זיין, לכל חובות ישנים שיש ליושבי בהנמוני יר"ה ב"ב עד יום הזה קיין צד היוב אויף זיך האבן, ופטורים המה מהחובות ישני כנ"ל, רק בחובות ישנים שיש ליושבי תחת קיוהרים ושרים יר"ה כנ"ל עד היום הזה המה מחוייבי מיט צו האפטן אונד צו טראנגן, משאיכ על להבא ערקענין ע"פ פשר כנ"ל דש היים גפאלני הללו אין יעניגן נעהמליכן קוואנטום מה שיעלה לפי ערך גתינה מערכם זוא דיא מפו"מ קיוהרים הנ"ל אהן גועצט וועררן אונד צו צאלין ג"ל שולדיג זיין, עבן דיון נעמליכן קוואנטום מוזן אונד זאלין פרנסי דמדינה קיוהריי הנ"ל גובה זיין דש אלו בכל פעם מפרנסי קיוהריי הנ"ל איינה טאפילטה²) גתינה הבא על ערך בייא יעדד מאלליגן אויזשלאג מכל היים גפאלנין אין קאסירט ווירט, אונד מכל רה"ב מהיים גפאלני הללו א' ר"ט וחצי, ומחייבי פרנסי דקיוהריי כנ"ל בכל פעם למסור ליד פרנסי דהנמוני מכל היים געפאלני רה"ב א' ר"ט וחצי ונתינתם מערך כמו שיתנו להם, ואין צריך לומר שהיים גפאלני הללו צריכין לשלם ליושבי קיוהריי גתינתם מערך ורה"ב כשארי יושבי קיוהרים — וזאת לדעת וכנון דא צריך לאודועי דש קיינש ווענש ע"י שנתנות ורה"ב הללו קיין היים גפאלניר יהי מי שיהי ע"כ יותר מוכבד וועררן זאל, כמו אלש ווען ער וועריקליך³) א' מיושבי הנמוני אין דער קוואליטעט בערך וועהרא, אין עראייגינדן פאל⁴) מוזן שני מחנות הללו אותו המותרות מה שיעלה בנתינה יותר כמו איין וועריקליכר ביושבי הנמוני כמוהו בערך לאמצע איין ביסן, והיינו כל צד החצי, אין דעהמי קיינש ווענש קיינין היים גיפאלנין מעהר הכבדה כמו ווען ער עם יושבי הנמוני נושא בעול וועהרא צו וואקסן⁵) קן אודר זאל, וויא אויך צוואהר מיט דעם עקס-פרעמירטן⁶) טייטליכן בדינג באם שימרה א' מן היים גיפאלני הללו ויתן כתף סוררת מלשלם נתינות הללו כנ"ל זיינין פו"מ דמדינו ב"ב אויף אהן רופונג אונד גיגעהרן מפו"מ דקיוהריי יר"ה שולדיג אונד גיהלטין בכל מיני כפיות ונגישות

(1) .wirklich = (2) .doppelte = (3) .

(4) .erzeugenden Falls = (5) .zuwachsen = (6) .exprimierten =

וואש מפרנסי קיוהרי' אן פרנסי כנ"ל בינערט ווערט, נגד אותו המסרב צו פר פאהרין כדי להסיר אותו על כנו למעלותו, פרשטיט זיך אבר אוהני אהן רופונג אונד בינעהר מפ"מ דקיוהרי' האבן פו"מ כנ"ל קיין תפיסת יד או כפי' על היים גיפאלני הללו אהן צו ווענדן מאכט, אויור ווא פו"מ דקיוהרי' זולטן אין ווירר פר האפן אין צייט ששה שבועות אחר שגבו נתינתם מן בעלי בתים שלהם לפו"מ כנ"ל מחמת היים גפאלני הנ"ל ניכט ביצאלין, אונד אויך אום קיין כפי' אצלם כנ"ל אהן רופן, אוי רשות ביד פו"מ ב"ב לכוף להיים גפאלני על הנתינה כנ"ל בעצמם, ומכלל הן נשמע כו', ובפירוש נאמרה ונישנת באם זיך תוך היים גפאלני הללו גברא דלית לי' בפנידן זולט, או בכפי' ניקש צו האבן וועהרא, דערפן זיא וואהל פרנסי קיוהרי' אלו פרנסי ב"ב קיינר חלקו לבד גובה זיין, זונדרן כל מה שיגבו א' מהמה יהי' לפרנסי ב"ב וקיוהרי' ואמצע חלק כחלק, איין אנדרש אבר — זעקשטנס.

ג. בדבר ערקויפטטה גמו יושבי וויילרשבאך וכדומיהן הלא המה בעבר ברבר חובו ישנים פטורים מיושבי הגמוני' כמו היים גפאלני כנ"ל וכנ"ל, חוץ על להבא כל מה שיגבו בנתינה הן מערך והן מרה"ב פו"מ דקיוהרי' מהם, אותו סך וקוואנטום נעהמליך מחוייבי' ניכ לשלם ליושבי הגמוני', ולפי' יגבר פו"מ דקיוהרי' מיושבי וויילרשבאך וכדומיהן כל פעם שתי נתינות כפי הנהגתם וסדרן, וזוה יתנו כל פעם לפו"מ הגמוני' נתינה א' כנ"ל. איברינגש זיינין ערקויפטטה כמו היים גפאלני הללו בכל דבר כנ"ל וכנ"ל, אבר מיינשטנס אונד הויבט זעכליך — זיבנטנס.

ז. כטרעפט ועל דבר אינדרענגי¹ שיהי' ח"ו מה שמחוייבי' ליתן לשום הערן ולדורון הח' יר"ה, זיינין היים גפאלני זוא וואהל אלו ערקויפטטה בכלל כמו שארי יושבי הגמוני' יר"ה צו האלטן אונד צו ערקענין באותו נתינו' ובלבולים ח"ו וכדומיהן נאך לויט פסק ופשר מקדמת דנא, משא"כ יושבי תחת ממשלת קיוהרי' ישרים וט"פ ואפטין ומלומדי' ושטייאר באהרי² המה כמו שארי יושבי קיוהרים והיינו כמוזכר בפסק ופשר כנ"ל הנתינות אינדרענגי כנ"ל החצי' מה שיעלה ממדינו. הגמוני' ב"ב היים גפאלני אונד ערקויפטטה מכיסם לבד מוז בצלט ווערדן, וחצי' המותרות מכלל מדינה היינו מיושבי הגמוני' ב"ב יר"ה והיים גפאלני וערקויפטטה ויושבי קיוהרי' וט"פ ואפטין ומלומדי' ושטייארבאהרי מיט שלישי על רה"ב דשני שלישי' על ערך כנהוג מקדם וכאשר הי' המנהג ביניהם מקדמת דנא וכמבואר בפשר תטו"ל מוז נגבה ווערדן — ועל אופן מה שנאמר שם שעכ"פ אין להם ליושבי תחת הגמוני' יר"ה להוציא הוצאות הנ"ל כ"א בדיעת יושבי קיוהרי' וכו' הללו שיהיו גם המה שמה כשיוציאו ההוצאות הנ"ל, והיינו שיבררו מכל צד פרנסי' ונובי' בלי שום יתר שאת ועוז צד א' על השני וככה הי' וככה יהי', משא"כ אבר פר שטייט³ זיך — אכמינס.

ח. בעטרעפט ועל דבר שארי בלבולים שיבאו ח"ו הן עניני מו"מ והן מכסים חדשים או תפוסים של אורחים אודר זוא דעהני גלייך וועהרא, זיינין כל בני המדינה הגמוני' יר"ה וקיוהרים ושארי שררו' יר"ה כנ"ל משותפי' גמורים ומחוייבי' להשתדל יחדיו ואשר יוציאו עליו זאל נגבה ווערדן כמקדם ע"פ שלישי רה"ב

(¹ Interregnum = (² steuerbare = (³ versteht =

ושני שלישי ערך בכלל מדינה, אויף דער ביו הערא אין אוהן אורדוננג אונד פו וירטה¹) ניהבטי כלל חשבונות זוא שני מחנות הללו זה מול זה עד היום הזה צו פו חשבון ניהאבט, אונד עטוואן נאך צו חשבון העטן, ערקענין, ניינטינס.

ט. ע"פ פשר דבר בהסכמה א' דש זיך זעמפטליכה חשבונות מעולם עד היום הזה נענן אנדרר צעסירן אונד אויף היבן, דש אלוו פונקטא כלל חשבון הנ"ל כנ"ל צד א' על חבירו קיין טענה ותביעה האט, והמה פטורים הצדדים הללו זה מזה וזה מזה, וויא אויך זעמפטליכה יושבי תחת הנמוני יר"ה אן היים נפאלני אונד ערקופטא השייכי ליושבי קיוהרי כנ"ל ויושבי קיוהרי הנ"ל אן היים נפאלני השייכי ליושבי הנמוני ב"ב כנ"ל בכלל ובפרט עד היום הזה ומכאן ולהבא ניקש מעהר צו פארדן, אויור מה שנאמר ונכתב ברעצעס הלז נאך זעלכן זיך הצרדיי הללו כפי התחייבתם צו הלטן פו בונדן אונד שולדין זיין. דאמיט אבר דיור צערמוני רעצעס אין ווייטר ריכטיגה אורדוננג אונד מייטליכה פו מייטונג האבן זאל. ערקענין אלז — צעהנטנס.

י. דש בדבר מה שחייבו פרנסי דקיוהרי כנ"ל לשלם לפרנסי הנמוני יר"ה הנ"ל מדי שנה בשנה כמוזכר תוך רעצעס ופשר הלז, ככה יהי שפוט קיוהרי יר"ה יתקנו להם פנקס מיוחד ובכל פעם אשר ישלמו לפוט הנמוני או לנוכים שלהם אוי צריך אותו נובה או פרנס אחר ממדינות הנמוני יר"ה לכתוב תוך פנקס הנ"ל שקיבל המעות לאותו שנה כנהוג, אונד וואש זיך עראייגיין זולטי לטובו הכלל צו פו ריכטן באם שיהי הדבר פה ב"ב בעצמו אוי מחוייבי פוט ב"ב להודיע לפוט קיוהרי עסק השתדלות ההוא ע"י הרב אב"ד נר"ו או ע"פ נאמן הקהלה באם שלא יהי אב"ד באותו זמן, וימתינו על בואם ח' ימים, ואם יבואו וירצו פוט דקיוהרי להתעסק עמהם הרשות בידם, ובאם אבר²) הדבר נחוץ וועהרא זוא קיין צייט לאודועי לפוט דקיוהרי שטאטפינד, או שהי מודיעי לפוט דקיוהרי ולא באו, אוי יודיעו להרב שהוא דבר נחוץ וישתדלו הדבר בלי התרשלות כפי חכם הטוב, ועכ"פ תוך זמן שלשה חדשים יודיעו לפוט קיוהרי עסק השתדלות וכמה שהוציאו עליו, ופוט דקיוהרי מחוייבי ליתן להם כתב ראוי מהודעה זאת, וממילא נשמע באם שיסרכו פוט דקיוהרי מליתן כתב ראוי כנ"ל או שימאנו בדבר השתדלות ההוא באמרם לא על הכלל כולו הוציאו, אוי יציעו פוט ב"ב דבריהם לפני הרב ועל פיו יעמוד הדבר ויניע לכלל כנ"ל, ודוק לאידך גיסא שכשיהי השתדלות במדינה או חוץ למדינה במדינות קיוהרי כמותם צריך לאודועי לפוט ב"ב ע"י הרב אב"ד או נאמן כנ"ל, ואם הדבר נחוץ כנ"ל ישתדלו המה בלי התרשלות כנ"ל ומה שיוציאו על זה יפרטו בדברים הדברים כהווייתן תוך שלשה חדשים לפוט ב"ב אם המה מסכימים יתנו להם כתב ראוי כנ"ל, ובאם שימאנו יהי להרב אב"ד נר"ו דעת נומה ודעת מכרעת בזה ועל פיו יעמוד הדבר אם הוא נכלל או לאו, עכ"פ כל פעם אחר שיוגמר השתדלות תוך שלשה חדשים ואחריו מחוייבי כל צד לעשות כנ"ל וכנ"ל, ובהיות שרוב השתדלות של המדינה בכלל המעיין הנובע הוא עיר ב"ב כבן אם יציעו פוט ב"ב דבריהם כנ"ל ויהי הדבר ע"פ שלשה מהמה יהי להם נאמנות בכל דבר ההוצאה כל זמן

שלא יבררו יושבי קיוהרי" וט"פ ושאר שררות כנ"ל בבירור נמור וברור על איוה הוצאה שלא הי' לצורך כלל, ומה שיבררו ינוכה אותו סך מחלקם. את כל הנ"ל האבן אנחנו ח"מ בוררי" ככה ותוקף וחומר וקנס כמבואר בקומפורמים שבידינו וועלכער בריצוי הצדדי" אויו (ניפערדיגט¹) אונ אונטר שריבן ווארדן, ע"פ פשר דבר וכהסכמה א' בין שני מחנות הללו ערקענט אונד גשלאסן לתקן העבר ולהעמיד העתיד שלא יהי ה"ו פרצה, מיט דעם טייטליכן עקספרעמירטן כדינג אונד פאהר ביהלט²) דו דיור ערריכטר צערמוניי רעצעס בכל דבר כנראה מתוכו כל פונקטא ופונקטא מכל צד בחומר ותוקף הנ"ל מוז אונד זאל ניהלטן וערדן ולא יפול שום דבר ארצה, כי ע"מ כן ועל כל אופן הנ"ל איזט מאתנו זוא וואהל על העבר כמו להבא את כל הנ"ל ערקענט אונד ע"פ פשר גשלאסן אונד גשפראכין ווארדן, דא הערא זעמפטליכה פונקטאציהנים איינה קומניגאציהן³) זה בזה האבן זה בזה תליא, והרי את כל הנ"ל על שני מחנות הללו וכל יושביהם ואף מי שיבוא לדור לתוכם יהי מי שיהי" אף כמוהם לכל דבר כנ"ל לאשר ולקיים את כל הנ"ל אונד דיא אין שפעציא גנעדיגשטה האהע הערשאפט דיא ביו הערא ניהבטן אהן לויף אונד מאלעסמן⁴) דורך דיון ווידרום נייאן ערריכטטן גוהט וויליגן צערמוניי רעצעס איבר האבן⁵), מיט הין את כל הנ"ל על שני מחנות הללו עליהם ועל בניהם וי"א וכל כ"כ ועל כל הבאים לדור בתוכם חוב נמור ואמתי לאשר ולקיים ולבל יפול שום דבר ארצה או חצי דבר, בתוקף וחומר וקנס המבואר בקומפורמים ובה"ח ובשר"א בפ"מ, אונד צוואהר חירוות של השררה יר"ה במקומם ובכבודם עומדת, אונד אין אלר גרינגשטן ניקסן היר מיט איין גנריפן, ואומר זה נשכח מלכתוב וויא דש צוואהר בפונקטא ח' וט"ה הנ"ל ברבר ההשתדלות לכלל במערנט⁶) ששני מחנות הללו יושבי תחת הנמוניי ויושבי תחת קיוהרי" משארי שררות יר"ה משותפי זיינין, אונד כמוזכר שמה אותן הוצאות בכלל מדינה גובה זיין זאלין, וכבר נאמרה ונשנית שמה בייא עראיינינדן פאהר קומן⁷) זוא א' מהצדדים יאמר על דבר שזה אינו נוגע לכלל וימאנו ויסרבו מלשלם יהי להרב אב"ד פה דעת נוטה ומכרעת ועל פיו יקום הדבר אם הוא לכלל או לאו, אבל מה שיוציאו פו"מ הנמוניי כל שנה לעשות כים לדורון ש"ח לארון הנמוני יר"ה וא' שפעציא חגר שיצרכו ליתן כל פעם ש"ח לארון קאמר דינר לפני אדיענין⁸) שני דברים הללו זיינין מפו"מ הנמוניי לכלל חשבון אויף צו ברעננין מאתנו ערקענט, נוסף לזה כל שנה ושנה מוז הכלל חשבון בשני מחנות הללו זה מול זה נישבנת ווערדן, אם לא שיהי" אונס, אונד דער זיך בתוכו פינדנדע אהן שטאנד משני הצדדי" ע"פ מעלת הרב כנ"ל ענשיטן⁹) ווערדן זאל אונד מוז, ואיזה צד מהצדדי" שמהמה יהי עיכובא ויוכר למעלת הרב גר"ו שלא מחמת אונס רק במרד עשו עיכובא, אוי להצר אחר שלא איהרו ועיכבו הדבר יהי להם כל צד עילוי ונאמנות וצד שעיכבו כנ"ל ידם על התחתונה. וקודם שלום¹⁰) מודיעים אנחנו במודעא רבה

1) = ausgefertigt.

2) = mit dem deutlichen exprimierten Beding und Vorbehalt.

3) = Communication. 4) = Anlauf und Molestes. 5) = überhoben.

6) = bemerkt. 7) = bei esegnendem Vorkommen. 8) = Audienz.

9) = entschieden. 10) = Schlusse.

לשני מחנות הללו לכל צד וצד שבאם כאשר לא נקוה שיהי' תוך פשר ורצעם הנ"ל איזה דבר זוא מהצדדי' נאך אייניגן דישפוט או דיפרענט אונטר ווארפן וועהרא, או שלא יפורט הדבר בכיאור היטב, או שיהי' לישראל דמשתמע לתרי אפי, זוא בלייבט עם בתוקף וחומר קומפורמים שבידינו אונד וואש הצדדי' הללו סערנד הין בכל הנ"ל צו עראיניגן, אונורה ערקאנדינס¹⁾ הנ"ל אונטר ווארפן זיין אונד בלייבן. ערקענט אונד נשלאסן מאתנו ע"פ פשר בהסכמה א' כנ"ל ולראי' ולאות אמת באנו על החתום ביום שהוכפל בו כי טוב עשרים ושלש לירח מנחם לסדר ולפרט תשמחו יחדיו, וריב תכריחו עד חזות זוהר מלכנו קרן צדקנו ומשיחנו, ולציון ינהלנו במהרה בימינו תק"ך לפ"ק פה באמבערג.

הק' טעבלי שייאר חונה פה ק"ק באמבערג והמדינו' יע"א.

שמואל הק' זנוויל אישיניגן מנידרוועהרן²⁾ דיין דמריני' קיוהרי' וויב"ל יע"א.

וגם זה נשכה מלכתוב בהיות כמוזכר בתוך רעצעם הנ"ל שבכמה דברים שני מחנות הללו משותפי' נמורים זיין, ואותן הנביות ונתינות בכלל המדינה נבה ווערדן, דא הערא ערקעניג ע"פ פשר כנ"ל באם שיעשו ערך חדש זוא וואהל ווען יושבי מדינו' קיוהרי' ושאר ישרוי' ירה' כנ"ל ערך חדש מאכין, באם שירצו פו"מ ב"ב להיות אצלם בשעת עשיית ערך ולראות ולתהות אם הוא ע"פ הנהוג כמקדם וע"פ יושר שיהי' רשות בידם בלי שום מוחה, כמו כן אונ ניט ווייניג באם יושבי הגמוני' ירה' ערך חדש מאכין דש פו"מ קיוהרי' באם שירצו כהנה דאבייא זיין דערפן כנ"ל בלי שום מוחה אונד דיור פונקט כמו שארי פונקטן הנ"ל בתוקף וחומר קומפורמים צדדי' הללו צו הלטן שולדיג נעשה פה באמבערג יום הנ"ל.

הק' טעבלי שייאר חונה פה ק"ק הנ"ל והמדינו' יע"א.

שמואל הק' זנוויל אישיניגן מנו"ל³⁾ הנ"ל.

פ"שר וצערמוני' רעצעם הנ"ל איזט להצדדי' ביום ד' ק"ד מנחם פה בישבורג⁴⁾ (בובלעצירט⁵⁾ אונ איזט גואנט ווארדן.

הק' טעבלי שייאר חונה בק"ק ב"ב והמדינו' יע"א.

שמואל הק' זנוויל אישיניגן מנו"ל הנ"ל.

מה שמוזכר בפונקט ה' דש היים גפאלני בחובי' ישני' אן פו"מ קיוהרים לכד צו צאהלין האבן, זוא זאלין פו"מ קיוהרים שטיבולירן⁶⁾ מה שיש להם חובות ישנים עד היום הזה כדי אין אויו שלאגן דא נאך ריכטן צו קענין, ווייל זולכש נור לפו"מ קיוהרים לכד ולא לפו"מ באמבערג צו ביצאהלין איזט — אויך א' ר"ט וחצי רה"ב לפו"מ ב"ב מוז מן היים גיפאלני כל שנה ושנה ביצלט ווערדן. מה שמוזכר בפונקט ה' הנ"ל דש קיין היים גיפאלניר עיי"כ יותר כמו איין וועריקליכר ביזשבי הגמוני' בערך כמוהו מוכבר ווערמ, מיינט מאן איין וועריקליכר דער אויך בחובי' ישנים ביזשבי ב"ב צאהלין העלפט — ומה שמוזכר בתוך רעצעם דש השתדלות לטובי' הכלל שני מחנות הללו משותפי' זיין וע"י מעלת הרב דיא ערקאנדינס כמוזכר בתוך רעצעם אם הדבר נוגע לכלל נשעהן זאל, וואש אבר שייטליך דורך כלל חשבונות קדמוני(1)ם בריצוי הצודים ערוויין ווערש דש לכלל

1) = Erkenntniss. 2) = Niederwerrn. 3) = מנידרוועהרן.

4) = Bischberg. 5) = publicirt. 6) = stipuliren.

פר חשבנט איזט ווארדן, האט אויך להבא זיין פר בלייבן בלי ערקאנדינס דש צום כלל גיהערט, אונד אלזו כמוזכר בתוך רעצעס כל פונקט ופונקט כמכואר וכמוזכר שמה בתוקף וחומר צו הלטן שולדיג, ולראיה באנו על החתום יום הנ"ל. הק' טעבלי שייאר חונה פה ק"ק הנ"ל והמדינו יע"א. שמואל הק' זנוויל אימינגין מנו"ו הנ"ל.

פ"ה. ב"ה באמבערג יו' ג' תמוז דהאי שתא תק"ך ל'.

אנחנו ח"מ פרנסי' ומנהיגי' הבאים בכחינו ובכח כל היהודי' היושבים תחת ממשלת ארונינו החסיד המהולל הנמון יר"ה במדינו' באמבערג, צד א', ואנחנו ח"מ פו"ה הבאים בכחינו ובכח כל היהודי' היושבים תחת ממשלת הארונים שרי ריטרשאפט ושאריו שררו' יר"ה, צד שני, אבלינירן אונז היר מיט דש מיר כל הסכסוכי' ודישפוטן שבינינו זוא וואהל אותן סכסוכי' אונד פרעדענציאהנין¹⁾ דש מיר שאהנד לפראטיקאל גבראכט האכן לפני הכורך שכבר בירדנו לנו שם בישבערג אויך נאך אין האלטש קומפורמים ההוקס בינינו בכ"ה אדר ראשון תקיח"ל אלש וויא אויך אותן טענות ותביעות שישנו אתנו אחד על צד שכנגדו ועדיין ניקסן בפראטיקאל ההוא גמעלד, אין סומא²⁾ כל טענות ותביעות מעולם ועד היום הזה כל מה שהפה יוכל לדבר והלב לחשוב ולהרהר אנחנו מחוייבי' מהיום בלי שום פני' ועיכובא פאר צו ברענגין אונד איין צו טענה לפני ארונינו הרב הגדול המפורס' מוהר"ר טעבל שייאר אמ"ו אב"ד נר"ו מפה ולפני הרבני המופל' מוהר"ר זנוויל נר"ו מנידרוועהרן וכל מה שיצא מפי הרב הגדול מהר"ט הנ"ל ומפי מהר"ו הנ"ל בהסכמה אחת הן לדין והן לפשר מחוייבי' אנחנו וי"א ובי"ב ובני מדינתנו בכלל לאשר ולקיים בכל תוקף ועוז בלי יפול שום דבר ארצה בקנס כל מי שומרה בדבר זה יתן קנס אלף ר"ט חצי' לארונינו השררה יר"ה וחצי' לעניי בני עמנו היושבי' במדינה הנ"ל, כי כל הנ"ל קבלנו עלינו ועל באי כחינו ברצונינו הטוב בלי שום אונס והכרח כלל לאשר ולקיים בקנס הנ"ל ובח"ח ובשר"א בפ"מ ובקסיג' ובביטול כל המודעות ובפיסול כל עדי מודעות בעולם ככל לישנא דאמרי רבנן דמבטלי בהון מודעות אונד מיט פר נעבונג אונד רענאציהרונג³⁾ אלר אפעלאר-ציאהנין שבעולם, ובאם אין ווידר פר האפינונג⁴⁾ דעת מעלת הרב נרו' עם דעת מהר"ו הנ"ל ניש בהסכמה אחת אויז פאלין מעכטי אודר זאלטי, אוי יבררו המה על פי גורל שלישי אחד לדעת מכרעת ביניהם, עכ"פ על פיהם יצא ויבא את כל הנ"ל כנ"ל הן לדין והן לפשר בלי שיוכל שום צד מאתנו לפנות ולהטות לימין או לשמאל כנ"ל, ויהי תוקף קונפורמים הלז כתוקף כל קונפורמיסן הנעשים ברא"ה ובד"י בכל כח ועוז ובלי שיויר שום תנאי בעולם דלא כאסמכתא ודלא כטופסי דשטרי והנעשה נעשה יו' הנ"ל פה באמבערג.

הק' מרדכי כהן
הק' יוסף ברילין

הק' יידל כהן מרעקנדארף
הק' זלמן פ"ד ב"ק

1) = Prätensionen. 2) = in summa. 3) = Renunciirung.

4) = in Widerhoffnung = wider Erwarten.

הק' שמעון ב"ב כ"ד הק' מרדכי בן הר"ר בנימין אהרן ז"ל מר"ד
 הק' אליעזר בה"א סג"ל ה"ב הק' יהודה ליבר"י הלוי ז"ל מה"ש
 הק' יהודא יידל כהן דמב"ב⁽¹⁾ הק' הירשלה מב"פ
 הק' שמואל בר יהואל ז"ל גבריאל נפתלי רואה חשבון דמדינה מב"ק
 הק' זכרי' בהר"ר משה סג"ל ז"ל הק' יהושע רוב מר"ד ג"מ.⁽²⁾

פו. ב"ה דא מיר נון זעמפטליכה פרנסי ומנהיגי מדינה של בני עמינו היושבי תחת ממשלת החסיד המיוחס הגדול הרוכס והגמון יר"ה דמדינו באמבערג, אונד פרנסי ומנהיגי מדינה של בני עמינו היושבי תחת ממשלת השרים וקוהר"י יר"ה של מדינו ב"ב הנ"ל אונורה זעמפטליכה געגן אנדרר אב וואלטענשה אונד האבינדה דיפרענטן טענות ותביעו' שיש לנו זע"ז צו פראטיקאל ע"י המורשי' שלנו לפני הבורר'י נאך פרמענ קומפורטים גנעבן, כאשר יש לראות באריכו' בביאור היטב הדק⁽³⁾ בפראטיקאל אונד בייא לאג, דא נון צוואהר ממורשי' שלנו כהנה אירה טענו' ותביעו' בפראטיקאל אונד בייא לאגי וועריקליך⁽⁴⁾ גיענדיגט אונד זיך בתוקף קומפורטים דערא⁽⁵⁾ בורר'י אירה ערקעאנדנים הן לדין והן לפשר סובד מישרט, אלזו וואלין מיר זעמפטליכה אונטר שריבני היר מיט אין נאמין כל בני מדינתינו כמבואר בקומפורטים, ניכט נור אליין התוקף והחומר של קומפורטים ווידר האלין אונד אונז פו בינטליך מאכין זונדרן אויך דא מיר (?) טייטליך להבורר'י לתוך השלוי' בינינו אל נכון שלא יהורס ח"ו המעמד ומצב של מדינו הללו, ולתקן העבר וההווה והעתיד ונפשינו אוה לדעת את אשר יצא מפייהם ומכתבם להרים ולהסיר מכשולוי' חוקים לעתים ולדורוי' למען יעמדו ימים רבים עד עמוד הכהן לאורים⁽⁶⁾, ואת כל אשר יאמרו עליו בהסכמה אחת כי הוא זה ציחי לדורוי' זיינין מיר אונטר שריבני בכח עצמינו ובכח בני מדינתינו בכלל כנ"ל, ניט נור אליין בתוקף ובחומר קומפורטים צו הלשן שולדיג, זונדרן אויך אף גם זאת מיר פו געבן אונד רענאצירן נאך אמאהל היר מיט וואהל בדעכטליך אונד מיט רייפליכר איבר לענגנג אלי אונד יעדא עטוואן איינס אודר דען אנדרן צו קומינטן רעכט אודר אפעלאציאהנין הן לדא"ה והן לד"י, אויך בבישול ובפיסול כל עדי מודעו', אין דעהמי מיר החתומי' למשה בכחינו ובכח בני מדינתינו וי"א וב"כ ואף מי שיבוא לדור לתוך בני מדינתינו יהי מי שיהי' אף הוא כמונו כמוהו בתוקף וחומר וחיוב הנ"ל כנ"ל ובכח י"א וב"כ בוהר⁽⁷⁾ אליין זיך בכל הנ"ל להבורר'י אירה ערקאנדיגט כנ"ל הן ודין הן לפשר כנ"ל זוא אלש איינס גוטויליגן צערמוני' רעצעס אונטר ווארפן, ובכח ותוקף קומפורטים היר מיט אהן היישיג שולדיג אונד פו בינטליך מאכין, ואף גם זאת עלינו ועל בני מדינתינו בכלל ועל ב"ב ועל י"א מוטל דש זיא באם יהי' מי שיהי' שיתן כתף סוררת או ימרה נגד דבר או חצי דבר מה שיצא מפי הבורר'י הנ"ל כנ"ל מחוייבי' אנחנו לעמוד כנגדו בכל

⁽¹⁾ = דיון מדינת באמבערג. ⁽²⁾ = גובה מדינה. ⁽³⁾ 2. M. 30, 36. ⁽⁴⁾ = wirklich

⁽⁵⁾ = von deren = dero. ⁽⁶⁾ Neh. 7, 65.

⁽⁷⁾ = ausschliesslich = pure.

יכלתינו ונחינו ולהסיר אותו על כנו למעלותיו לבל יפול שום דבר ארצה מכל אשר יצא מפי מבורי הנ"ל כניל בח"ה ובשד"א בפ"מ בלי שיור שום תנאי שבעולם דלא כאסמכת' ודלא כטופסי דשטרי ולראי' ולתוקף עזו באנו על החתו נעשה באמבורג, יום ה' ד' אב תק"ך לפ"ק —

הק' מרדכי כהן באמבערג	נא' הק' יידל כהן מרעקנדארף
הק' יוסף בלא"א מוהר"ר שמעון וואלף	ונא' גבריאל נפתלי בהרש"א מספקת (?) מפ"ו
הק' שמעון בן הר"ר יעקב זצ"ל	ר' זלמן פ"ד מב"ק,
הק' אליעזר בה"א סג"ל ה"ב	ונא' הק' מרדכי בן הר"ר בנימן אהרן ז"ל מד"ד
הק' יהודא יידל כהן דמב"ב	
הק' שמואל בר יחיאל ז"ל	ונא' הק' יהודא ליברי' הלוי ז"ל מה"ש
הק' זכרי' ב"ח משה סגל ז"ל	

פז. בעצב היום הזה התאספו יחד ראשי עדת ישורן ה"ה קצינים פו"מ דהגמוני' עם חמשה יחידים סגולה ממדינות הגמוני' וה"ה קצינים פו"מ עם חמשה מאיסי קהל יצו אותן היושבים תחת השרים קיהורים ריטר שאפט והיושבים תחת א' ט"פ ואפט ולנגוס יר"ה אודת ברירות הרב ואב"ד נרו באשר שזהו כמשלוש שנים שנתקבל ה"ה הגאון מוהר"ר יידל כ"ץ נרו להיות במקום רב ואב"ד ועד הנה בלי שכירות הקצוב שטיפוליהרט נוועזין ומעתה חורנו אנחנו ח"מ ע"פ הסכמת רובם ככולם ובאנו להוסיף על הדבר וקבלנו עלינו ועל כל בני מדינותינו את ה"ה הגאון המפורסם מוהר"ר כ"ץ הנ"ל להיות לנו לרב ואב"ד קבוע ולמורה צדק לעדתו עדת ישורן ויהי' לו כל תוקף ועזו כמו שארי רבנים הקודמים ושכירות הרבנות ינתן לו מכאן ולהבא מן ר"ח ניסן הסמוך ואילך בכל שנה ושנה סך מאה רייכש טאליר דהיינו חמשים ר"ט ממדינו' הגמוני' יצו וחמשים ר"ט ממדינות קיהורים יצו ושארי עקסיטענציא יהי' לו כמבוא' כבר בכתב הרבנות הניתן לו משני מחנות בחודש ניסן תקכ"ה וכה יהי' וכה יקום בינינו לבל יפול שום דבר ארצה ומהיום תוך ד"י ימים יכתב לו כתב רבנות בכל אופן המועיל כנהוג בינינו מקדמת דנא ולראיה מהימנא ולאות אמת באנו אנחנו שמנה פרנסים מדינה היושבים תחת ממשלת הארון המהולל החסיד הגאון יר"ה והיושבים תחת השרים קיהורים יר"ה ועשרה מאיסי קהל החתום פה ב"ב יו' די י"א כסליו תקל"א לפ"ק וכתב וחריות כל בני מדינה יצו והחריות השררה יר"ה במקומו עומדת כ"ד ה"ק מרדכי דעמליודארף¹).

הק' שמעון ב"ב	ונא' הק' יהודא ליב הירשיידא
הק' אליעזר בה"א סג"ל הב"ל	הקטן יצחק בר משה מביכהבאך
הק' הירש בלא"א כה' ליב ז"ל.	הק' יהושע דוב מבקש
הק' ברוך בלא"א נפתלי ז"ל	
הק' חיים מאסבאך	
הק' אברהם בלא"א כהרר נתן ז"ל	
הק' נתן נטל סג"ל	
הק' שמעון א"ש מב"ב	

פח. ע"ד דברי ריבות וסכסוכים וערעורים שנתהוו בין שני הצדדים דהיינו בין ה"ה האלופים פרנסים ומנהיגים יצו מכח כל בני המדינה יצו היושבים תחת ממשלת אדונינו המיוחס המהולל הגמון יר"ה במדינת באמבערג צד אחר, ובין האלופים פרנסים ומנהיגים יצו מכח כל בני המדינה יצו היושבים תחת ממשלת השרי וקהורים טומפראפשט ואפטן ומלומדים ושאר שררות יר"ה במדינת באמבערג צד שני, זה זיך בענין הרעצעס אשר הוקם ביניהם ביום כ"ג מנחם שנת תקפ"ף לפ"ק בפונקט ה' אונד וי"ו בדבר היים גפאלני אונט איברנאנגני דאן ערקויפטי להויך שטיפט באמבערג יר"ה וכו' כמבואר שם זיך עתה הפרשות¹⁾ ביניהם ער אייננט אודות זעלביגה זוא במקומו הנ"ל ע"י הויך פירשטליכן שויג מה"פ קאמר²⁾ יר"ה נאך דעם היים פאל אודר איבר ננג (אבר) [אודר] ערקויפונג ערשט זעסעפט ווארדן, אויך וועגן זעלביגה זא לאהר זמן הרעצעס הנ"ל ומהיום עוד עד עולם ע"י היים פאל אונד איברנג אודר ערקויפונג אונד פרטוישונג להויך שטיפט יר"ה צו וואקסן³⁾ ווירד, אומב פרהיטונג אלי וויטלייפיגקייטן ושלא ליזול בדינא ודיינא ולמען שלא להרבות זי"ו הוצאת מריבים בטורשים ושוענים משני צדדים הנ"ל ושלא להבעיר אש המחלוקת הבערה לחלק יוצאת ז"ו בין שני הצדדים הנ"ל, הבן זיך שני צדדים הנ"ל כל צד וצד בצירוף יחיד סגולה יצו ובכח כל בני מדינה יצו גיטיגליך גזעצט אונד פאלנגטן פעסט הלטנדן אוהן ערברעכליכן⁴⁾ פשר אויף פאלנגטר מאסן גטראפן, לאשר ולקיים עליהם ועל זרעם ועל הבאים אחריהם לדור במדינה זו, לדורי דורי, מעתה ועד עולם, אלס נעהמליך אותן היושבים לע"ע באותן מקומות זוא להויך שטיפט יר"ה איברנגני אונד היים גפאלין אודר ערקויפט ווארדן אוני ערשט נאך דעם היים פאל אודר ערקויף באותן מקומו זעסעפט ווארדן, אודר זעלביגה דיא אחר הקמת הרעצעס הנ"ל ומהיום הזה ולהלאה עד עולם היימפאלין אוד ע"י ערקויפונג או פערטוישונג להויך שטיפט יר"ה היים גיהן ווירדן, אודר זעלביגה זא זיך אחרי זאת באותן המקומו ערשט צו וואהנין קומן ווירדן, זאלין צוואהר מכולם הפו"מ יצו דקוירי יר"ה ניקש איין נעמן אונד לגמרי קיין תפיסת יד עליהם הבן, זיא זיינד יעדאך זיך פו"מ יצו דיושבי הגמוני הנ"ל בכח כל בני מדינה יצו מחייב ומשעבד בחיוב ושעבוד גמור דש זיא לפו"מ יצו דקוירי יר"ה הנ"ל לקופת מדינה יצו דקוירי יר"ה פון דיא איין נעמינדי נתינות מהיושבי במקומו הנ"ל, כנ"ל צו נעבן מידי שנה בשנה אלש נעהמליך מאותן הדרים באותן מקומו זוא היים גפאלין אודר ערקויפט כנ"ל והיו באים לדור שם אחרי היים פאל אודר ערקויפונג וכן מאותן הבאים לדור באותן מקומו זוא ווייטרש עד עולם היים פאלין אודר ערקויפט אודר ערמיישט להויך שטיפט יר"ה ווירדן ווייט, ויהיו באים שמה לדור אחרי היים פאל אודר ערקויף או ערמייש מכל רה"ב א' זהו פרענקש ומכל מאה ערך שלשה עשר צ"ל פרענקש עם מאגן זיא פו"מ יצו דהגמוני אין אן זאגן נתינה שלהם הן רב הן מעט אן זעצין, והכל בלי שום דחיי ועיכוב ובלי שום טענה ומענה אודר ווירד גיד שבעולם יהי מה שיהי אוני זאלין הפו"מ יצו דיושבי קוירי פוג אוני מאכט⁵⁾

1) = Differenzen. 2) = hōchfürstliche Kammer. 3) = zuwachsen.

4) = ohnerbrechlich = unverbrüchlich. 5) = Fug und Macht.

הבן פון דעם זעלביגן נוועהנליכן ווא זיא מידי שנה בשנה לפ"מ יצו דיושבי הגמוני יר"ה צו ענטריכטיגן הבן כפי רעצעם הנ"ל ההוקם כיג מנחם תקכ"ף, ווא פיל איהנן מפ"מ יצו דהגמוני יר"ה בשביל נתינות הנ"ל צו גוטן קומט איהנן צו בהלטן אונ' דרויף צו צילן אונ' אלין פלס¹) ווא זיא סך מה נאך רויו קומט מיושבי הגמוני יר"ה בשביל הנ"ל קופת מדינה יצו דהגמוני יר"ה מחויב איזט בלי שום דחיי ואיחור זמן רויו צו צאהלין, וגם בפירוש הותנה ווען הפ"מ יצו דהגמוני יר"ה פון איין אודר אנדרן מהנ"ל נתינה שלהם הנ"ל ניכט גובה זיין קענין אודר זא לנג דאש זיא נתינה שלהם פון איין אודר דעם אנדרן מהנ"ל נאך ניכט איין גנומן ווירדן הבן, יהי באיזה אופן שיהי רשות בידם ופ"מ יצו דקיורי יר"ה אין רוק שטנד צו פרדעכנין עד שגיבנו המה פ"מ יצו דהגמוני יר"ה נתינה שלהם, ווא אבר ווא פ"מ יצו דהגמוני פאן איינין אדר דעם אנדרן מקצת נתינה שלהם איין נעמן זולטן ולא כולה, מחויבי לפ"מ יצו דקיורי מה שמגיע להם כנ"ל פראראטא²) צו פרגיהטן, אונד אויף פרלנגן פ"מ יצו דקיורי מחויב גה"מ³) יצו דהגמוני יר"ה מידי שנה בשנה פנקס המדינה שלו לאב"ד נר"ו דמדינה יצו אשר יהי בימים ההם פאר צו ליגן מהכנסת נתינה שלהם מאותן הנפרטים הנ"ל כדי לידע ולראות מתוכו וואש ליושבי קיורי מאותן הכנסו צו פרגיהטן קומט כנ"ל, וגם את זאת הותנה דש יושבי קיורי יצו הנ"ל באותן היושבי במקומו הנ"ל וכנ"ל לגמרי קיין תביעה צו מאכן הבן, יהי מה שיהי הן מ' רוק שטענדין הן מ' חובי ישני העומדי על יושבי קיורי יצו מן הכל פטורים ומסולקים המה, וכך הפ"מ דהגמוני יר"ה ופ"מ יצו דקיורי יר"ה זה לעומת זה אין להם תביעה זה על זה סמה שקיבלו כל צד מהם מאותן היושבי במקומו הנ"ל עד עתה, כי את זאת מחלו ופטרו זה לזה בפטורים גמורים וכל הפשר הנ"ל בדבר קצוב הנ"ל נעשה רק מן היום הזה דלמטה והלאה, הינגענן התחייבו עצמם פ"מ יצו דהגמוני יר"ה, ווא אחד מאותן הנ"ל מכאן ולהבא עוקר דירה זולטי זיין מאותן מקומי הנ"ל חוץ למדינה או אם יעדר א' מהם, אשר היורש את עוכונו כולו או מקצתו דר חוץ למדינה באופן שאו מחויב אותו העוקר דירה כנ"ל או אותו היורש אשר דר חוץ למדינה כנ"ל, לשלם לקופת המדינה יצו דהגמוני יר"ה חלקו בחובי ישני דיושבי הגמוני כפי התקנה שלהם, אוי מחויבי פ"מ יצו דהגמוני יר"ה צו געבן מאותו פרעון חובי ישני הנ"ל לקופת מדינה דקיורי יצו ממה שבא לחוץ למדינה דהיינו מן העוקר דירתו כנ"ל מן רה"ב שמונה זהו ריינש ומן מאה ערך אחד זהו וארבעי וחמשה צל ריינש וממה שבא בירושה חוץ למדינה כנ"ל יתנו ליושבי קיורי הנ"ל מכל מאה זהו פרענקש שבא חוץ למדינה, חצי ר"ט, וכל זה כשאותו העוקר דירה כנ"ל עוקר דירתו חוץ למדינה באמבערג וכן מהיורשה כנ"ל שבא חוץ למדינה באמבערג אבל אם אותו העוקר דירתו ממקומו הנ"ל וקבע דירתו למקום אחר במדינה זו הן תחת יושבי הגמוני יר"ה והן תחת יושבי קיורי יר"ה אוי פטורים פ"מ יצו דהגמוני מליחן שום פרושה לפ"מ יצו דקיורי, אוד' חובי ישני הנ"ל וכן הוא בירושה הנ"ל.

(¹ .allenfalls = (² .pro rata = (³) גובה המדינה.

ומעתה דא נון שני פונקטין ברעצעס הנ"ל ההוקס כ"ג מנחם תקכ"ף פונקט ה' אונט וי"נ כנ"ל ערערטרט איזט אונט מייטליך עקספרעמיהרט, זוא זאלי וואש שני פונקטין הנ"ל בטרעפט, אונט וואש אין דיזי שני פונקטין ניין שלאנט 1), דיום נייא ערריכטטין פשר נאך גפולנט ווערדן, וואש אבר אלי אנדרי פונקטין אין רצעס הנ"ל בטרעפט, בלייבן אין איהרע קרעפטן, ואל יפול שום דבר ארצה, וכפרט מה שנזכר שמה הוצאת הכלל זאלי נגבה ווירטן דרך כלל בני מדינה ערך ורה"ב כמבואר שם כן יהי' וכן יקום, אונד ויינד אונטר דיא גוועהנליכה נתינה זוא יושבי קיורי' יצו מיושבי הנמוני' יצו' כנ"ל מירי שנה בשנה דבר קצוב כנ"ל בקומן אורו' היושבי' במקומו' הנ"ל הוצאת הכלל ניט מיט בגריפן, וכל הנ"ל עשינו בכח ולטובת כלל בני מדינה יצו ובהסכמת אמ"ו הגאון אב"ד נר"ו דמדינותינו יצו בצירוף הב"ד וקבלנו עלינו ועל הבאים אחרינו בח"ח וכשד"א לאשר ולקיים כל הנ"ל, בלי שום ערעור וטוען ודברי המערער יהי' בטלים ולא יתעבד ל"י דינא כלל לא ב"ד"י ולא ב"ד"א נעשה פה באמב"י וי' ה' י"ד אלול תקלו"ו לפ"ק. —

נא' 2) ונא' הק' אליעזר כה"א סג"ל הב"ל הק' מרדכי דעמליזדארף
 ונא' הק' הירש בלא"א כהר"ר ליב ז"ל הק' יהודא ליב הירשיידא
 הק' זנוויל בלא"א כ"ה איצק נאו'
 הק' גינש בלא"א נפתלי ז"ל ונאו'

הק' יוסף ברילין
 הק' וואלף בלאאמ"ו הרב המונח מוהר"ר
 יאקב איגר זצלה"ה

הק' שמואל זנוויל בלא"א כהר"ר יחזקאל
 הק' מנחם מענדל בן ר' ישראל קאפל
 זצ"ל מב"ב

הק' אברהם בלא"א כהר"ר נתן ז"ל מב"ב

אחריו רואי ראינו אלה דברים הדברים הנ"ל בח"י האלוף' פו"ט יצו דהנמוני' יר"ה והאלופ' פומ' יצו דקיורי' יר"ה בצירוף יחידי סגולה, הסכמנו לזה בהסכמת ב"ד, ואמרנו וענינו להכניסו לקיום כל הנ"ל מיד ולדרורו, בכח כ"ד יפה, פה באמבערג יו' ה' י"ד אלול תקלו"ו לפ"ק הק' יהודא יידל כהן חפ"ק הנ"ל והמדינה יע"א.

מנחם מענדל.

הק' יהושע דוב ד"מ מב"ק.

צא. שורות הללו שכוח מעיקרא מלכתוב לעיל דף צ"ב ע"ב בשורה תחתונה בין תיבת ועצין ותיבת והכל, וזה הוא, אונט פון זעלביני זוא בשעת היים פאל, אודר ערקויף, אודר ערטויש ויין ווירדן דיא נעהמליכה קוואנטום של נתינה זוא מירי שנה בשנה על רה"ב וערך לשארי יושבי קיורי' יר"ה קומין ווירט, אונט

1) = hineinschlägt.

2) בג' מקומות חסר שם החותם אחר מלת ונאו'.

אויך עש מאגן דיא פו"מ יצ"ו דהגמוני אין אן זאץ נתינה שלהם הן רב הן מעט אן זעצין. ד"ק והכל שריר וקים.
הקי יהודא יידל כהן חפ"ק הנ"ל והמדינה יע"א.

צב. ע"ד ההפרשות שבין האלופים פו"מ יצ"ו דמדינו באמב' יושבי הגמוני יר"ה כנח כל בני מדינה יצ"ו ובין אותן הדרים בדעמלשדארף וצעקנדארף ובוויידניץ שהי' קינשבורג ראגין שטיינר לעהי וכעז ע"פ פורטווישונג¹⁾ להויך שטיפט יר"ה איבר נגנן, וקבלו עליהם הצדדים הנ"ל כנח קומפרמיס ועשות פשר דבר ביניה; לכן יצא מאתי ע"פ שיקול הדעת כמבואר להבא, וזה יצא ראשונה, שאותן הדרים כעת בלעהי הנ"ל וכנ"ל מחוייבי' לשלם נתינו מדינה ליושבי הגמוני יר"ה מידי שנה בשנה ארבעה ר"ט רה"ב ומכל מאה ערך יו"ד פין, וואש אבר במרעפט חובי' ישני' שלמדינה יצו זיין זעלביני פטו' מח"י דמדינו הגמוני הן בחייה, הן מעזבניה' לאחר העדרתו, ואף אם יבוא מעזבונ' הן כולו או מקצתו הויך למדינו הגמוני דהיינו שאותו היורש דר במדינות קיהורי' במדינה זו. —

אבל אותו היורש הדר הויך למדינה זו ואינו דר תחת הגמוני ולא תחת הקיהורי' במדינה זו, אזי אותו היורש מחויב לשלם חלקו בח"י ממה שבא על חלקו ירושה ממורישו מכל מאה ה' פרענקש א' ר"ט, ומי שיעקר דירתו מן הנ"ל מכאן ולהבא, אם הוא עוקר דירתו ויקבע דירתו תחת הגמוני יר"ה אזי פטור מח"י מכל וכל, ואם יקבע דירתו תחת מדינות קיהורים יר"ה במדינה זו, אזי מחויב לשלם כשביל ח"י מכל רה"ב שמנה ז"ה ריינש מכל מאה ערך א' זהו מ"ה צל ריינש, ואם יקבע דירתו הויך למדינו הגמוני וקיהורי' רק למדינה אחרת, אזי מחויב לשלם מן רה"ב ששה עשר זהו ריינש ומכל מאלה ערך ג' זהו וחצי ריינש, ומלבד כל הנ"ל אותו היורש הנ"ל או עוקר דירתו כנ"ל מחויב לשלם כשביל אב צוג ונאך שטייער כשאר יושבי הגמוני המחוייבי' לשלם נאך שטייער כפי תקנות מדינה ולא יותר, והיינו אם אותו היורש או עוקר דירתו הנ"ל הוא בחיוב נאך שטייער אצל השררה יר"ה, ומלבד כל הנ"ל מחוייבי' יושבי הנ"ל לשלם בעת אינטרענגנום שיהיו ח"ו חלקם לנתינות אינטרענגני ולדרוון הגמון הרש יר"ה כמו שארי יושבי הגמוני יר"ה בלי שום הפרש ביניהם, וכל הנ"ל איזט נור פרמינט לאותן זא כעת להגמון יר"ה איבר נגנן זיין, אונט אין שפעציפינאציאהן²⁾ מאדון קינשבורג מיט איבר געבן ווארדן כמו ווייטרס בפרוטרוש גמעלדט ווירט, אבר אותן הבאים לדור במקומו הנ"ל ובלעהי הנ"ל במכאן ולהבא, אויף זעלביני גיהט פשר הנ"ל ניט, זונרדן זעלביגה זיין בכל דבר כמו שארי יושבי הגמוני יר"ה צו עראכטן, ואילו הן אותן דיא לע"ע מן אדון קינששב' מיט איברגעבן ווארדן, אלו נעהמליך בצעקנד' ר' הענלי בן ר' נטע ור' שמעון ליב, ובד"ד כ' מאיר כהן וכ' ייגלי ב"א ור' יעקב בר"ו וכ' וואלף ב"א וכ' לאוי ב"א, אויך איזט מיט געבן ווארדן בד"ד, ה"ה הר"מ³⁾ מו"ה יהושע בער נר"ו וועלכר כעת דירתו ניט בדעמלסר' איזט, וכל זמן שלא יקבע דירתו בלעהי הנ"ל פטור הוא מכל הנ"ל, אבל כשיקבע

¹⁾ = Vertauschung. ²⁾ = in Specification. ³⁾ הדיין מדינה.

הוא או אשתו דירתו ללעהי הנ"ל הרי הוא בכלל הפשר מנ"ל כשארי הנ"ל זא בעת איבר נגנן זיין.

וכן איזט מיט איבר נעבן ווארדן שם, יחמי כ' וואלף בפ"מ וועלכי צוואהר כל זמן היותם פנויים פטורים מכל הנ"ל זיינט, רק מי ומי מהיתומי הנ"ל שיעשה שידוך למקום אחר, מהויב לשלם בשביל אבצוג ונאך שטייער כפי תקנת מדינה יצו כשארי יושבי הנמוני ולא יותר, והיינו אם אותו המקום אחר הנ"ל הוא בחיוב נאך שטייער אצל השררה יר"ה, אבל אין מחויבי לשלם שום פרוטה צו חובי ישני כשארי יתומי במדינה יצו יושבי הנמוני יר"ה כפי תקנת מדינה יצו רק המה פטורים מכל וכל, אבל אם יבואו לקבוע דירחס לשם בבית המונח ז"ל הנ"ל בלעהי הנ"ל הרי הם בכלל הפשר הנ"ל מאותו הזמן ואילך וכאותן זא כעת איבר נעבן ווארדן, ובווידיניץ איזט איברגעבן ווארדן כ' דוד משם וגם יתום יקותיאל, — וכל הנ"ל הן אותן זא כעת איבר נגנן זיין, והן אותן הכאים לדוד מכאן ולהבא במקומות הנ"ל, ובלעהי הנ"ל, פטורים המה מליחן שום פרוטה ליושבי קיהורי יר"ה, הן בנתינות הן בשום דבר, רק פר בלייבט כמו הפשר לויטט בין יושבי הנמוני יר"ה ובין יושבי קיהורי יר"ה, הנעשה יו' ה' י"ד אלול תקלוי"ו לפ"ק העבר, כל הנ"ל יצא מאתי עפ"י פשר לפי תואר הענין פה באמבערג יו' ה' ט"ת טבת תקלח"ת לפ"ק, הקי יודא יידל כהן חפ"ק הנ"ל והמדינה, יע"א.

צד. בעצם היום הזה בהתאספו יחד ראשי עם עדת ישורן ה"ה קציני פ"ו מדינה דמדיני הנמוני יר"ה ופ"ו מדינה דמדיני קיהורי יר"ה עם יחודי סגולה משני מדיני יצו יחד ח"י אנשים הש"י כנהוג ותיקון מדינה מאו ומקדם לכרירת הרב אב"ד חדש במדינותינו, ויצא ע"פ כולם בהסכמה אחת, וקבלנו עלינו ועל כל בני מדינתנו יצו לאב"ד ור"מ ה"ה הדיין המובהק הגאון מהורר ליב בערלין מק"ק פיורדא, וסיפוק ושכירות והכנסות יהי' לו כמבואר לקמן ההעתק מכתב רבנות אשר התמו לו פ"ו דשני מדינו ואייסר קהל אשר הי' נבחרים לוועד ואסיפה הנ"ל, וחרי' השררה יר"ה במקומו עומדת, פה באמבערג יו' ד' ח' מרחשון תק"ן לפ"ק.

צו. כ"ה באמבערג יו' ד' ק"ב מרחשון תק"ן לפ"ק.

העתק מגוף הכתב הרבנות שנשלח לארמ"ו הרב הרב הגדול מהורר ליב בערלין נר"ו בק"ק פיורדא ע"י השמש ר' יאקב מפה שהי' השליח להולכה, ארי במסתר"י בנסתר ובנגלה חכמתו בחוץ תרונה — ארי נוע"ם נעימי' דבריו קנה חכמה קנה בינה — ארי שבחבורה גבר בכילה ממנו יתד וממנו פינה — ארי' דבי עלאי מבשר צדק בקהל רב דורש ושונה — ה"ה אדונינו מ"ו גאון עוזינו המאור הגדול מקשה ומפרק סותר ובונה — בצלו צל החכמה נחי' על דגלו יהי' חונה, אב"ד ור"מ נ"י ע"ה פ"ה כ"ש מפאריס שבח מגדול עוז בין הגדולי' מהור"ר ארי' ליב נר"ו יאיר באור החמה ולבנה, ער ביאת דראין ומורה פרוח יפרח כשושנה,

הנה זה שבועת שתיים שדברי קדשו כתיבה נעימה אמירה אמרות מהורת אל מול עבר פנינו מאירות כספידות, ולהסכים עם מעשה ידינו, להיות לנו לתפארת עוינו ולנצח יורה אורו יהי לנו לענינים, רבים ישנו מבארו באר מים חיים, יורה דרך נתיבו המשפט ידון ויורה, ויאר דינים בתורתו יול מים מדליו להגדיל תורה ולהאדירה, ועתה באנו אנתנו ח"מ בכה כל בני מדינתנו יע"א החפצים ביקרו הסרי' למשמעתו לפרש פרטי הדברים שנכתבו כבר במכתבינו הראשון וזו תורה וזו שכרה. —

[התנאים ידועים מכתבי הרבנות הקודמים].

צמ. הנה זה שלש שנים, והיינו יו' ג' ח"י השון תקנה"ל אשר התרצו שני מחנות העבריי' ה"ה פ"ו היושבים תחת ממשלת אדונינו החסיד הגמון יר"ה פה באמבערג והמדינה, ופ"ו היושבים תחת קיוהרים ואפטן במדינה זו, בצירוף יחירי סגולה אשר המד נקובים בשמותם בתוך פראטוקאל הנ"ל לתקן על משך שלש שנים להיות ב"ד שלם, ולאחר כלות שלשה שנים יהי' הברירה ביד שני מחנות הללו לשנות הענין כטוב בעיניהם וכעת שכלה זמן הנ"ל, וכל משך זמן הנ"ל, עול הוראה ושאר דברים משני מדינו' הללו הי' משא ד"מ הרבני מוה' פייס נר"ו לטובת שני מדינו', וזה ענינו ואמרנו נוצר תאנה יאכל פרוי פרי קדש היולולים להתקבל ד"מ הרבני מוהר"ר פייס נר"ו להיות יושב במקום רב ואב"ד פה באמב' ומדינו' הגמוני' וקיוהרים וידו וממשלתו יהי' כיד וממשלת רב ואב"ד בכל דבר בלי שום שיוור ותנאי, וכן כל אקסידענציען¹⁾ שיש לרב ואב"ד כמו שהמה נזכרים בכתב הרבנות של הרב מוה' ליב ברלין מן פונקט א' עד פונקט ח'. ועד בכלל יהי' להיושב על מדין במקום רב ואב"ד הרב מוה' פייס נר"ו, וכן יהי' לו פה בהכ"נ מקומו מקום אשר ישב עליו (1)[מ]עולם ועד היו' הרב ואב"ד וכן בענין החיוב לקריאת ס"ת כתיקון קהלתנו יע"א, ושכירו' שלו יהי' מידי שנה בשנה מאה רייכש טאליר והיינו חמישים רייכש טאליר ממדינו' הגמוניא, והמישים רייכש טאליר ממדינו' קיוהרים, והזמן מתחיל מן ר"ח כסלו הסמוך הבע"ל. ומעתה יהי' הב"ד שלם, ה"ה היושב במקום רב ואב"ד הרב מוה' פייס נר"ו, והרבני מוה' אברהם שמל"פ דיין דמדינו' הגמוניא והרבני מוה' ליב ב"ד דיין דמדינות קיוהרים, וכל הנ"ל יהי' על משך שלשה שנים, ובכל דבר חריות השרר' במקומה עומדת. ולמען תהי' לאות ולמשמרת, כתבנו בעט ועופרת, והי' ניין בעדינו ויתן לנו חיים ושלום עד בנין קרית מעושרת. נעשה פה באמבערג יו' ד' י"ב מרחשון תקנח"ל — בדבר אקסידענין הנזכרי' לעיל האבן היושב במקו' רב ואב"ד מוה' פייס נר"ו, וד"מ מוה' ליב לפנינו גזאנט דש זיך פר שטאנדרן האבן, האט עש אלזוא זיין פר בלייבן על משך שלשה שנים הנ"ל נעשה באמב' יו' הנ"ל.

הק' אברהם בן שלמה ז"ל מקיפס

מוה' יאקאב אונגר זצ"ל

הק' יאקב בר יצחק ז"ל מב"ב

הק' זנוויל דראווילס ד'

הק' משה בר מאיר ז"ל הלשטאט.

הק' אלי' בן לאאמ"ו הרב

הק' ועליגמאן בן מ"ה זנוויל

זיסא בן א"א הר"ר ברוך סג"ל

הק' מאיר הבמפ"פ

¹⁾ = Accidentien.

ק. אחרי שנפקד מקום רב ואב"ד, וה' הערה את לבבינו לקבל עלינו רב ומורה, לדין ולהורות, לזה התאספנו היו' יחד אנחנו ח"מ פ"ו דמדינות הגמוני' וקיוהרי', וצרפנו עמנו יחיד סגולה משני מדינות האלו, להיות יחד ח"י אנשי' כתקנת המדינה והיינו נושאים ונותנים מי שהוא ראוי לאיצטלא זו, ומה שהוא לשובת המדינה, והסכמנו יחד לקבל עלינו ועל מדינתנו יצי', את הרב הגאון הגדול מוה"ר יוסף גערשפעלד אב"ד ור"מ דק"ק פרידבורג, ואחרי שהרב הג"ל הי' משעבר א"ע בקנס אלף ר"ט שיבוא אלינו, אין מן הצורך לקבל שני ושלישי, וכלינו מעשינו, ואת כתב הרבנות הנהגותו ושכירתו שלחנו, וכל הכנסות שהיו להרב מוה' ליב ברלין, יהיו ג"כ להרב מוה' יוסף הג"ל, אכן מהת"ק¹) מן מאה ראשונה ואילך, יגבה הרב מהחתן חצי ר"ט מכל מאה, ומה יהי' להרב חמשה פ"ץ ולהדיני' דל"ית פ"ץ ובוכות זה ובוכות התורה, יכתוב ויחתום אותו לשתא טובא ונהירנא, נעשה פה באמבערג על הדר הקהל יו' ד' ד"ך אלול התקס"ב ליצירה. אלי' אונגר ועלינגמן במ"ז נ"ה זיסל בן א"א הר"ר ברוך סגל הקי' ועלינגמן ב"א מב"ק אברהם בן שלמה ז"ל מקיפס הקי' ונוויל בר יעקב מל"ק הקי' יעקב בר יצחק ז"ל מב"ב הקטן אביר בן אברהם ז"ל בישבערג הקי' משה בר מאיר ז"ל הלשטאט הקי' איצק בן כהר"ר מהר"מ ז"ל הירש איש פ... (?) מר"ד הקי' שמואל רק מפארנהיים הקטן לאזי בין כמר יום טוב, לוי מפריין, געצלה הירשייד, הקטן ונוויל בר יועץ כץ מה"ה, הקטן וואלף בן ר' אבהם ז"ל מפירד, הקטן סיולא בן כמר הירש סגל מפ"ה, הקי' שמעון בן כ"ה יאקב מר"ד.

ק"ב. העתק מגוף הכתב הרבני מאדמ"ו הרב הגאון הגדול מהו' יוסף גערשפעלד גר"ו שהי' אב"ד ור"מ דק"ק פרידבערג ב"ה יום ג' ד"א מרחשון תקסנ"ל.
 בן פורת יוסף עלי עין, יתברך מפי עליון מקור חכמה מעין נובע בנגלה ובנעלם, אמריו אמרי נועם ונעימים, חכם חרשים ונבון לחשים, שר צבאות צאן קדשים, ה"ה אדונינו ורבינו, גאון תפארת עווינו, ממנו יתד וממנו פנה, קנה חכמה קנה בינה, המאור הגדול הממשלת ביום ולילה, מגן ארץ ועומד כחומה, פ"ה ג"י וע"ה, אב"ד ור"מ, כבוד מוהר"ר יוסף גר"ו יאיר לנצח.
 הנה זה ימים לא כביר, שקבלנו מאדונינו ורבינו כתיבה נעימה, אמירה יהיבה, אמרות שהרות, להסכים עמנו, להיות לנו, לעשרת תפארת להורות לעם ד', את הדרך אשר נלכו באורח חיים, ואת המעשה אשר נעשו יורה דיעה, ובנתיב משפט יאיר עינינו, ובאבן העזר יהי' למחסה ולמסתור.
 ועתה באנו אנחנו ח"מ, ככה כל בני מדינותינו יע"א, החפצים ביקרו, וסרים למשמעתו, לבאר ענינו, זו תורה וזו שכרה, [והח"י תנאים דומים להכתובים למעלה].

¹ = מהתנאי קידושין.

ת ק ו נ י ם .

פרנקין	במחוז	Forchheim	והוא	תחת לארכהיי	צ"ל:	וארכהיי	3
							14 שורה
							צד
						האמצעי.	
			מלארכם.	" "	" "	" "	4
						צדיך למחוק: ונא'.	" "
						" "	" "
						" "	6
פרנקין	במחוז	Ellringen	והוא	תחת עלרינג	צ"ל:	עלרינג	9
							" "
						האמצעי.	